БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 47 (4939) | 1946 он, мартын 2, суббото | Сэн 20 мүнгэн

Советскэ Союзай ба Монголой Арадай Республикын арадуудай халуун барисаан ба экономическа болон культурна харилсаан уламаар батажан мүнхэжэхэ болтогой!

Тарилгада бэлэдхэлэй дутуунуудые дары зайлуулха

...остовско областиин колхознигуудай ...шаар хабарай тарилгада бэлэдхэлые ...мтэйгээр үнгэргэхын түлөө Бүхэ...ная социалистическэ мүрысөөн орон ...үргэнөөр дэлгэрһэн байна. Хаба...полевой хүдэлмэридэ бэлэдхэлые ...онской мартын 1 хүртэр дүүргэхэ ...ануудые абаһан республикын тү...колхозууд хүдөө ажалай машина ...гуудай заһабарилга, хүрэнгэ ...рэлгэ, хаалга, агротехническэ ...-ябуулганууд болон мори унаа, ...тоногуудые хүсэд бэлэн болгоһон ...ла юм. Закаменай, Тарбагатайн бо...бусад аймагуудай хэдэн түрүү кол...зууд, Тарбагатайн, Гашейн, Саянтын ...шинно-тракторна станцинууд хабарай ...вой хүдэлмэридэ бэлэдхэлые эрхим ...ргайтаар дүүргэжэ байнад.

...бэшье, республика дотор хабарай ...гада бэлэдхэл хангалтагүйгөөр ...ргэгдэжэ байха юм. Зэдын, Хэжэн...н, Бичурын, Прибайкальска, Барга...ай колхозууд хабарай полевой хү...эридэ илангаяа муу бэлэдхэл хэжэ ...на. Тэрэшэлэн олонхи МТС-үүд ...тор болон хүдөө-ажалай машина ...гуудэй заһабарилгые болошогүй...уяжагайруулжа байха юм. Куйтун...МТС (директорынь нүхэр Соркови...)аар мүнөө хүртэр трактор заһа...ха түсэбөө хахадлахаа ялгаашье ...байһаар. Тэрэшэлэн Ново-Брянска, ...ын, Бичурын, Иванцын, Ехэ-Куна...н, Бага-Куналейн болон бусад МТС-...тракторна паркнуудай заһабари...ехэхэлээр унжагайруулжа байна. Зарим колхозууд хүрэнгын тарла...һөө абахабди гэжэ найдаад, дото...ооо арга-боломжые хэрэглэхэ тухай ...оролдонгүй байха юм. Тиихэдэнь, ...тахи партийн, советскэ орга...нимэ баримтануудые даамгайгаар ...байна. Үнгэрхэдөө үрһэнэй та...ондоо тээшэнь үрихэ, гутааха ...анууд зарим нютагуудаар үзэгдэ...йха юм. Эдэ бүхы шалтагааһаа ...республика дотор ороһото куль...уд болон хартаабхын үрһэ хааха ...дүүрээдүй байһаар. Гадна, хүрэн...тарялэ арилгаха ба шааарыень ...ха хүдэлмэринүүд мүнөө болтор ...дүй.

...лэй агротехническэ хэмжээ ябуул...ые үнгэргэхэ түсэб удаалаар, муу ...ртайгаар дүүргэгдэжэ байна. Олон...аймагууд поля дээгүүр саһа тогтоо...нютагай үтэгжүүлгэнүүдые бэлэд...шухала хэмжээнүүдые хурдан ...ээр ябуулжа шадаагүй байһаар.

...ори унаа болон хүдөө-ажалай маши...зэмсэгүүдые бэлэдхэхэ ябадал кол...уудай түрүүшын шухала зорилго ...ншье һаань, зарим нютагуудаар ...хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуу...лана. Тарилгала бэлэдхэлэй хангал...гөөр үнгэргэгдэжэ байһан боло...ые, нютагуудтахи партийна, совет...газартаряалангай зарим органууд ...хозуудта бодото хүтэлбэри үгэжэ, ...шухала хэмжээ-ябуулгые түргэн ...соо, эрхим шанартайгаар үнгэргэ...хэрэгтэ хүсэд һанаалаа хандуулаагүй ...а.

...КП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой ...пленум хабарай тарилгада бэлэд...ба тэрэниие үнгэргэхэ тухай асуу...зүбшөөн хэлсээд, республикын кол...уудаар энэ хүдэлмэри хангалтагүй...үнгэргэгдэжэ байна гэжэ тэмдэг...Газарые муу шанартайгаар эл...рдэг ба агротехникые бүдүүли...газагайруулдаг ябадалһаа болоно ...публикын олонхи колхозууд һүүлэй ...дтэ хүдөө ажалай культурану...ургасые доошонь оруулжа, таряа ...хэ түсэб дүүр эхэгүй, өөрын ...үрһэн, эдеэ хоолой фондоор хүсэд ...агдахгүй ушарнуудта тохёолдо...байна гэжэ пленумэй тогтоол соо ...һэн баяна.

...бэдэй тарилгада бэлэдхэлэй ехэхэн ...уудые элирүүлээд байхадаа, пар...Бурят-Монголой обкомой XXII-дохи ...ум аймаг, колхоз, совхоз болон ...бүхэнэй хабарай тарилгада бэлэд...хэлые саг соонь ба эрхим шанартай...гаар үнгэргэхэ ябадал хангаха шухала хэмжээнүүдые абахыень республикын Наркомзем, ВКП(б)-гэй айком, аймгүйсэдком, МТС, совхозуудай директорнүүдһээ эрилтэ хэбэ. Тэрэшэлэн пленум болбол байгша оной мартын 15 хүртэр яровой бүхы культуранууда үрһые хүсэд хаажа, энэ болзор соо үрһэ сэбэрлэхэ, шалгаха ба тарилгын кондицида хүргэхэ, үрһэнэй фондын хойноһоо шанга хиналта табиха ябадал хангахыень ВКП(б)-гэй айком, аймгүйсэдкомуудые уялгалаа. Тэрэшэлэн пленум мартын 10 хүртэр бүхы колхозуудаар бригада, звенонуудые бүридхэн эмхидхэжэ, тэдэнэртэ зэр зэмсэгүүд болон газарай участогуудые даалгажа үгэхыень, апрелиин 1 хүртэр хүдөө ажалай машина зэмсэгүүдэй, хомут тоногуудай заһабарилгые дүүргэхэ ба урдань хэрэглэгдээгүй байһан плуг, сеялкэ, борнойнуудые һэргээн бодхоохын тулада колхозуудаар түмэршэ дархашуулай, һур дээнэ үдэгшэдэй болон заһабарилгын бусад тусхай звенонуудые эмхидхэхыень, полевой хүдэлмэриин эхилхэһээ һара урид хүдэлмэришэ моридые амаралтада ба һайн тэжээл дээрэ табихыень, эмниг мори (адуунда ябаһан гүүн болон азарганууднаа бэшые), сар болон һубай үнеэдые һурга ха ябадал хангахыень, хабарай полевой хүдэлмэри эхилхэ хүртэр колхоз бүхэнөөр тарилгын үедэ хэрэглэхэ бүдүүн гэжээл болон концентрадые шэрэжэ, хүдэлмэрилхэ газартаа абзашаад, тэдэниие хадагалха ба зүбөөр гаргашалха ябадалые шангаар шалгажа байха, апрелиин 10 хүртэр бүхы колхозуудаар полевой стан, вагончигуудые заһабарилжа дүүргэхэ, хүүгэдэй ясли, талмайнуудые нээхэ бэлэдхэл хэхэ—эдэ бүхы хэмжээнүүдые хангахыень республикын Наркомзем, ВКП(б)-гэй айком, аймгүйсэдкомуудһаа эрилтэ хэбэ.

Пленум болбол тракторна паркын хүдэлмэриие үндэһөөрынь һайжаруулха ябадалда тусгаар анхаралаа табихыень республикын Наркомзем, ВКП(б)-гэй айком, аймгүйсэдком, МТС, совхозуудай директорнүүдые мүн лэ уялгалһан байна. Тиихэ зуураа, байгша оной апрелиин 1 хүртэр трактор болон прицепной машинануудай заһабарилга ба һэргээн бодхоолгые дүүргэхэ, хабарай тарилгын хүдэлмэринүүдэй ба эртын парай үедэ хүрэхэ горючи болон түрхихэ тоһо, газо генераторна тракторта жэл соо хүрэхэ түлишэ бэлэдхэхэ ябадал МТС бүхэнөөр хангаха, тракторна бригаданууды тракторист, прицепщигүүд болон бусад хүдэлмэрилэгшэдөөр хүсөөхэ мэтэдтэ шухала анхарал табиһан байха юм.

Хүдөө ажалай культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ шухала нүхэсэл болохо нютагай үтэгжүүлгэ, газарай уһалуурида онсо анхарал табигдаһан байха юм. Тиин, байгша оной мартын 15 хүртэр уһалууриин бүхы системэнүүдые заһбарилха ба үргэлхэхэ бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүд дүүргэгдэхэ ёһотой гэжэ пленум тогтоогоо.

Аймагуудтахи партийна, советскэ, газартаряалангай орган, агрономуудай мүнөөдэрэй шухала зорилго хадаа хабарай тарилгада бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэринүүдые колхоз, МТС бүхэнөөр дары сагаа шиидхүүлжэ, ВКП(б)-гэй обкомой XXII пленумэй тогтоолые болзоортоо бэелүүлхэ ябадал болоно. Колхоз, МТС-үүдые тарилгада эрхим шанартайгаар бэлэдхүүлхын тулада колхозник, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэ бүхэндэ Москва городой Сталинска округой һунгагшадай һунгуулиин урда тээ нүхэр Сталинай хэлэһэн түүхэтэ үгые гүнзэгыгөөр ойлгуулжа үгэхэ хэрэгтэй.

Манай республикын колхозно таряашад болон МТС, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд социалистическэ мүрысөөнэй сэг залиие улам бадаруулан, тарилгада бэлэдхэлэй дутуунуудые түргэн зайсуулжа, полевой хүдэлмэриие хүсэн түгэсөөр угтаха дүүрэн аргатай байна.

Советскэ Союз ба Монголой Арадай Республика хоерой хоорондо хани холбоон ба харилсан туһалалсалга тухай договор болон экономическа ба культурна харилсаан тухай хэлсээндэ гар табилга

Февралиин 21-һээ 27 хүртэрхи үе соо Москвада нэгэн талаһаа СССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй Түрүүлэгшэ **И. В. Сталинай** ба СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар **В. М. Молотовой**, нүгөө талаһаа Монголой Арадай Республикын Премьер-Министр **Чойбалсан** хоорондо хэлсээн болоһон байна.

Энэ хэлсээнүүдтэ советскэ талаһаа СССР-эй Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссарай орлогшо **С. А. Лозовский** ба СССР-эй МНР-дэхи элшэн түлөөлэгшэ **И. А. Иванов** хабаадалсаһан байна. Монголой талаһаа тус хэлсээнүүдтэ МНР-эй Премьер-Министрэй орлогшо **Цеденбал** ба Москвада һуугаа МНР-эй элшэн түлөөлэгшэ **Самбу** хабаадалсаһан байна.

Хэлсээнүүд болбол Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз ба Монголой Арадай Республика хоёрой хоорондо хани холбоон ба харилсан туһалалсалга тухай Договорые б талаар февралиин 27-до гар табилгаар дүүрэһэн байна. Энээнтэй нэгэн хамта экономическа ба культурна харилсаан тухай Хэлсээн баталагдажа гар табигдаһан байна.

Тус Договор ба Хэлсээндэ советскэ талаһаа СССР-эй Совнаркомой Түрүүлэгшын орлогшо ба СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар **В. М. Молотов**, монголой талаһаа—МНР-эй Премьер-Министр **Чойбалсан** гараа табиһан байха юм.

Тэрээнһээ гадна, советскэ талаһаа: СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Арадай Комиссарай орлогшо **С. А. Лозовский**, СССР-эй МНР-тэхи элшэн түлөөлэгшэ **И. А. Иванов**, СССР-эй МНР-тэхи худалдаа наймаанай түлөөлэгшэ **Ю. М. Каганович**, СССР-эй НКИД-эй коллегиин член **С. А. Голунский**, СССР-эй НКИД-эй 1-дэхи Алас-дурнын таһагые даагшэ **Г. И. Тункин** ба бусад байлсаба.

Гар табилгын дээрэ Монголой Арадай Республикын талаһаа МНР-эй Премьер-Министрэй орлогшонор **Цеденбал** ба **Лубсан**. Монголой Гүрэнэй Университедэй ректор **Ширендыб**, СССР-тэхи МНР-эй элшэн түлөөлэгшэ **Самбу** ба бусад байлсаба.

Тус Договор ба Хэлсээнэй текстнүүд доороо ниитэлэгдэнэ.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз ба Монголой Арадай Республикын хоорондохи холбоон ба харилсан туһалалсалга тухай ДОГОВОР

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз ба Монголой Арадай Республикын хоорондо баталагдаһан харилсан туһалалсалга тухай Протоколой арбан жэлэйнь болзор дүүрэһэн дээрэһээ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум ба Монголой Арадай Республикын Бага Хуралай Президиум болбол доро дурсагдагша 1936 оной мартын 12-ой протоколые арбан жэлэй болзортойгоор хани холбоон ба харилсан туһалалсалга тухай Договор болгохо гэжэ шиидэбэ:

«Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Монголой Арадай Республикын Правительствонууд болбол 1921 ондо Монголой Арадай Республикын территориие Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай территоридо сүмэрэн ороһон сэрэгэй хүсэнүүдтэй холбоотой сагаангвардейскэ отрядуудһаа Улаан Армиин туһаламжаар сүлөөлһэн сагһаа хойшо эдэ оронуудай хоорондо байгаа хубилашагүй хани холбоон дээрэһээ үндэһэлжэ, Алас Дурна дээрэ энхэ амгалан байдалые бүхэжүүлхэ ба тэдэнэй хоорондо байгаа эблэй хани холбоое улам саашань бүхэжүүлхэ хэрэгтэ туһалха гэһэн хүсэлые баримталжа, тэдэнэй хоорондо 1934 оной ноябриин 27-һоо хойшо байһан ба сэрэгэй добтолтын аюулые зайлуулха ба урид шалан болюулха хэрэгтэ бүхы арга хэмжээнүүдээр бэе бэедээ туһалалсаха, мүн лмар нэгэн 3-дахи талаһаа Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзда гү, али Монголой Арадай Республикада добтолоо һаа бэе бэедээ туһаламжа ба дэмжэлгэнүүдые үзүүлхые хараалһан джентльменскэ хэлсээ энэ Протокол болгон хубилгажа, мүн энэ зорилгоор тус Протоколдо гараа табиха гэжэ шиидэһэн байна.

НЭГЭДЭХИ СТАТЬЯ

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай гү, али Монголой Арадай Республикын территоридо ондоо гурбадахи гүрэнэй талаһаа добтолхо аюулай тохёолдоо һаань Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Монголой Арадай Республикын Правительствонууд болбол тэрэ дары бии болоһон байдалые хамта зүбшэхэ ба тэдэнэй территориин аюулгүй байдалые аршалхын түлөө хэрэгтэй болохо бүхы хэмжээнүүдые абаха гэжэ бэеэ уялгална.

ХОЕРДОХИ СТАТЬЯ

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Монголой Арадай Республикын Правительствонууд болбол Договор баталагша Талануудай нэгэндэ сэрэгэй добтолго тохёолдоо һаань бэе бэедээ али бүхы, тэрээнэй тоондо мүн сэрэгэй, туһаламжа үзүүлхэ гэжэ бэеэ уялгална.

ГУРБАДАХИ СТАТЬЯ

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Монголой Арадай Республикын Правительствонууд болбол нэгэдэхи гү, али хоердохи статья дотор бэшэгдэһэн уялгануудые дүүргэхын түлөө хоорондынгоо хэлсээгээр нэгэн Талын сэрэгүүд нүгөө Талынгаа территори дээрэ байгаа һаань тэндэ байха хэрэгэй дүүрэһэн дары, 1945 ондо Монголой Арадай Республикын территори дээрэһээ советскэ сэрэгүүдые гаргаһан шэнги аляар, түргэн сагаа гаргагдаха ёһотой байхань тон элитэ гэжэ тоолоно.

Энэ Договор болбол тэрээниие ратификацилһан сагһаа хойшо хүсэндөө ороно, энэнь хадаа шадаал һаа тон богони болзор дотор үйлэдэхэ ёһотой. Ратификационно грамотанууд Улан-Батор дээрэ андалдан абталсаха байна.

Хэрбээ энэ Договор баталһан Үндэр Талануудай нэгэн хадаа тус Договорой хүсэндөө байха болзоройн дүүрэхэ хүртэр нэгэ жэлэй урда энэ Договорые денонсировалха гэһэн өөрынгөө хүсэл тухай мэдүүлгэ хээгүй һаань, тус Договор удаахи арбан жэлэй болзор дотор хүсэндөө үлэхэ байна.

Москвада 1946 оной февралиин 27-до, Монголой литын ёһоор 36 оной хоёрдохи һарын 27-ой үдэр, хоёр экземпляраар, нэгэниинь ород ба нүгөөдэнь монгол хэлэн дээрэ зохеогдобо, эдэ хоер текстнүүд аб адли хүсэтэй байха юм.

ССР Союзай Верховно Соведэй Президиумэй түлөөлэлгөөр
В. МОЛОТОВ.

Монголой Арадай Республикын Бага-Хуралай Президиумэй түлөөлэлгөөр
ЧОЙБАЛСАН.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Правительство ба Монголой Арадай Республикын Правительство хоёрой хоорондохи экономическа ба культурна харилсаан тухай ХЭЛСЭЭН

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Правительство ба Монголой Арадай Республикын Правительство болбол Монголой Арадай Республикын бии болоһон сагһаа хойшо Советскэ Союз ба Монголой Арадай Республикын хоорондо байгаа экономическа ба культурна хани харилсаан болбол тон үрэ ехэтэй байһан ба хоёр оронуудай аша туһада таарамжатай байһаниие анхаралдаа абажа, энэ Хэлсээ баталха гэжэ шиидээд, доороо дурсагдагша зүйлнүүдые хэлсэн баталба:

НЭГЭДЭХИ СТАТЬЯ

Хэлсээ баталагша Хоёр Талануд болбол Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз ба Монголой Арадай Республика хоёрой хоорондо арадай ажахы, культура ба гэгээрэлэй талаар мүнөө байһан хани харилсаае хүгжүүлхэ ба бүхэжүүлхэ гэжэ зүбшөөрэбэ.

ХОЕРДОХИ СТАТЬЯ

Энэ Хэлсээнэй үндэһэн дээрэ ба энээниие дүүргэхэ талаар СССР ба МНР-эй тусхайта ажахын, научна ба культурно-гэгээрэлэй албан газарнууд ба эмхи зургаануудай хоорондо тус тусгаар договорнууд ба хэлсээнүүд баталагдаха байна.

ГУРБАДАХИ СТАТЬЯ

Энэ Хэлсээн болбол энээндэ гар табиһан сагһаа хойшо хүсэндөө орожо, арбан жэл соо хүсэтэй байха байна.

Хэрбээ энэ Хэлсээ баталһан Талануудай нэгэн хадаа тус Хэлсээнэй хүсэндөө байха болзоройн дүүрэхэ хүртэр нэгэ жэлэй урда энэ Хэлсээе денонсировалха гэһэн өөрынгөө хүсэл тухай мэдүүлгэ хээгүй һаань, тус Хэлсээн болбол удаадахи арбан жэлэй болзор дотор хүсэндөө үлэхэ байна.

Москвада 1946 оной февралиин 27-до, Монголой литын ёһоор 36 оной хоёрдохи һарын 27-ой үдэр, хоёр экземпляраар, нэгэниинь ород ба нүгөөдэнь монгол хэлэн дээрэ зохеогдобо, эдэ хоёр текстнүүд аб адли хүсэтэй байха юм.

СССР-эй Правительствын түлөөлэлгөөр
В. МОЛОТОВ

МНР-эй Правительствын түлөөлэлгөөр
ЧОЙБАЛСАН

Генерал Троценкын мэдүүлгэ

ЧАНЧУНЬ, февралиин 26. (ТАСС) Мүнөөдэр, февралиин 26-да. Маршал Малиновскиин штабай начальник генерал-лейтенант Тропенко болбол чанчуньска газетэнүүдэй редакторнуудые уриһа асараад, иимэ мэдүүлгэ хэбэ:

«Советскэ сэрэгүүдые Манчжуриһаа гаргаха ябадалай удаарһан тухай Хитадай ба американскэ газетэнүүд соо үнэн байдалые хазагайруулһан элдэб буруу мэдээсэлнүүд гаргагдаһан дээрэһээ Маршал Малиновскиин штаб болбол иигэжэ тайлбарилан хэлэхэ байна:

Советскэ сэрэгүүдые гаргаха ябадал болбол бүри 1945 оной ноябрь һарада эхилэгдэһэн байгаа, гэбэшье тэрээнэй һүүлээр, Хитадай правительствын нэгэдэхи ба хожомынь хоёрдохи гуйлтын ёһоор зогсоогдоһон ба февралиин 1 хүртэр хойшолуулагдаһан байна. 1946 оной январиин 15-да советскэ сэрэгүүдые гаргаха ябадал дахин эхилжэ мүнөөшье үргэлжэлһээр байна. энэ зуура советскэ сэрэгүүдэй нэлэнхы ехэнхи хубинь Манчжуриһаа гаргагдаһан байха юм. Тиибэшье, Хитадай правительствын сэрэгүүд халаа советскэ сэрэгүүдэй орхижо байһан районуудта тон удаанаар ба хожомдожо ерэлэг дээрэһээнь, зарим үенүүдтэ советскэ командовани болбол орхижо байһан газараа хэндэшье дамжуулан үгэхэ аргагүй болодог. энэ шалтагаан дээрэһээ советскэ сэрэгүүдые гаргаха ябадал зарим нэгэн һаатабаритайгаар ябажа байна. Гэхын хамта, Хитадай засагай зүгһөө нёлонхо жэлэй намар советскэ сэрэгүүд халаа Хитадай правительствын сэрэгүүдэй ерэхые хүлеэнгүйгөөр ошоно гэһэн гомдолнууд советскэ командованида нэгэнтэ бэшэ оролог байһаниие анхаралдаа абаха хэрэгтэй. Советскэ командовани болбол энэ ушарые анхаралдаа абангүй байжа шадахагүй байһан юм. Мүн баһа Улаан Армиин сохилто доро тарьелэн ябаһан японско сэрэгүүд болбол түмэр харгынууд ба ашаа тээбэриин зүйлнүүдые Манчжури дээрэ тон ехэтэ һүйлхэһэн ба үгы хэһэн ушарые анжарха хэрэгтэй. Шулуу нүүрһэнэй дутагдал ба үбэлэй саг болбол Манчжури дээрэ түмэр замай нормальна хүдэлөөндэ ехэхэн һаатабари болодог байха юм. Мүн баһа зам харгы дээгүүр, плангаяа түмэр зам дээрэ японско ба марионеточна сэрэгүүдэй үлэгдэлнүүдһээ бүридэһэн банитска бүлэгүүд болбол диверсионно актнуудые хэжэ байдаг ба советскэ сэрэгэй частьнуудай сүлөөтэйгөөр ябалгада һаад түбэг ушаруулдаг байна. Манчжуридахи советскэ командовани болбол советскэ сэрэгүүдые Манчжуриһаа гаргаха ябадал халаа американска командованиин зүгһөө американскэ сэрэгүүдые Хитадһаа гаргажа шадаха болзорһоо үнил гү, яабашье, энэ болзорһоо хойно бэшэ дүүрэхэ байна гэжэ тоолоно.

Иимэдэ советскэ сэрэгүүдые Манчжури дээрэһээ гаргаха ябадал зорюута һаатажа байна гэхэ мэтээр Хитадай ба хари гүрэнэй хэблэлэй зарим нэгэн органуудта гарадаг элдэб үнгын мэдээсэлнүүд болбол реакционно, антидемократическа этэгээдүүдэй зүгһөө Советскэ Союзда харша, һанаанһаа абажа хэлэһэн. харлалгануудай үрэ мүн байна. Эдэнэр болбол энэ харлалгаараа Манчжуриие Японии дээрмэшэ империализмын богоолшолгоһоо сүлөөлһэн Улаан Армида Хитадай арад зоной зүгһөө этигэн найдажа байһан ба һайниие хүсэжэ байдаг һанаа сэдьхэлыень эбдэхэ гэһэн оролдолго мүн болоно.

Улаан Армиин 28 жэлэй ойн баяраар дашарамдуулан Маршал Малиновский уулзалга хэбэ

ЧАНЧУНЬ, февралиин 24. (ТАСС). Советскэ Союзай Маршал Малиновский болбол февралиин 23 ай үдэр Улаан Армиин 28 жэлэй ойн баяраар дашарамдуулан ехэ уулзалга хэбэ. Уулзалга дээрэ: зүүн хойто ставкын сэрэгэй миссиин толгойлогшо генерал Дун Янь-Пин, Хитадай национальна правительствын член Лю Чжэ, зүүн хойто ставкын сэрэгэй миссиин член генерал-майор Янь Цзо-Жэнь, Улаан Армиин генералнууд ба офицернүүд, Чаньчунай мэр Чжао Цзюнь-Май, Хитад советскэ эб найрамдалай бүхэманчжурска обществын түрүүлэгшэ Гань Юй-Пэй, национальна правительствын зүүн хойто ставкын хэлэн дээдэ чиновнигууд болон нютагай олониитын ба хэблэлэй түлөөлэгшэд байлсаба. Уулзалга эб болон найрамдалай оршон байдалда үнгэрбэ.

Азербайджанска ССР-эй эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд, хүдөө ажахын, ажаүйлэдбэриин ...укын, культурын ба уранһайханай хүдэлмэрилэгшэд орденууд ба медальнуудаар шагнагдаба

...ажахы, ажаүйлэдбэри, наука, ...ура ба уранһайханиие хүгжүүлхын ...түйлаһан амжалтын түлөө СССР-...Верховно Соведэй Президиумэй Ука...шагнагдаба гэбэл:

...орденоор: Мамед Набмаф оглы ...—Андреевэй нэрэмжэтэ заводой ...начальник, Мир Джафар Аб...Багиров—Азербайджанай КП(б)-...-гэй нэгэдэхи секретарь, Мир Ага...Алексер оглы Мир Касимов—...жанска ССР-эй Академи Наукын ...оглы Фарад Кулам—Л. Шмидтын нэрэмжэтэ заводой кочегар, Иван Иванович Широкогоров—Аэросмединститудай патологическа анатомиин кафедрые эрхилэгшэ, ба бусад бүгэдэ—56 хүн;

Ажалай Улаан Тугай орденоор—212 хүн;

«Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор—484 хүн;

«Ажалай габьяагай түлөө» медаляар—417 хүн;

«Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар—425 хүн. (ТАСС).

НҮҮДЭЛ ЭЛЕКТРОСТАНЦИНУУД

Электростанцинуудай Арадай Комиссариат шэнэ техникээр бүтээгдэһэн 8 нүүдэл электростанцинуудые ажаүйлэдбэриин районуудта эльгээбэ. Электростанцинуудай бүхы тухеэрэлгэнүүд—турбинанууд, генераторнууд, котёлнууд, хүйтэрүүлхэ барилганууд, ремонтно мастерскойнууд—8—10 түмэр харгын вагонуудта тодхоогдоһон байна.

3 мянган киловатт хүсэтэй нүүдэл электростанцинууд Владимир ба Кулебаки городуудта ерээ. Нэгэ электростанциинь шэнэ баригдаһан тракторна заводто, нүгөөдэнь транспортна машинабүтээлгын заводто энерги үгэхэ байна. Чебоксарада ехэ хүсэтэй энергопоезд ашаглалгада ороо. Тэрэнэй монтаж хадаа богонихон саг соо дүүргэгдэһэн байна.

Нүүдэл электростанцинууд тэрэшэлэн Новгородто. Окуловско саарһанай комбинатта, Каменска саарһанай фабрикада ба үнгэтэ металлнуудай Арадай Комиссариадай нэгэ заводто эльгээгдэһэн байна. (ТАСС).

Колхозно таряашад нүхэр Сталинай түүхэтэ үгые шудалжа байна

„Улаан Эрхирэг" колхозой членүүдэй хамтын суглаан

Колхозникуудай хамтын суглаан дээрэ

Һаяхан, Заиграйн аймагай „Улаан Эрхирэг" гэжэ хүдөө ажалай артелиин членүүдэй хамтын суглаан болобо. „Нүхэр И. В. Сталинай үгэ ба манай зорилго" гэһэн элидхэл БКП(б)-гэй обкомой лекторскэ группые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр П. Хадалов хэбэ.

Суглаанда хабаадалсаһан зуугаад шахуу колхозникууд энэ элидхэлые угаа ехээр һонирхожо, олон тоото асуудалнуудые һураһаа гадна, Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин һүүлэй жэлнүүдтэхи ажал-ябуулга болон түсэб тухай агуу ехэ Сталинай хэлэһэн түүхэтэ тоосоое үнэн зүрхэнһөө угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр һайшааха зуураа, энэ үгые гүнзэгыгөөр шудалха гэжэ шиидхэбэри гаргаба.

Энэ элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн: тус колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Д. Санжиев, суута луговод Ж. Раднаев, малажалай талаар колхозой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Ц. Самбуев, сомсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Д. Дамбинов, звеновод-стахановец нүхэр Г. Цыдыпов, хартаабхын бригадын бригадир нүхэр М. Раднаев, капуста таридаг звеногой звеновод нүхэр Ц. Мункуев болон колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Ч. Галсанов гэгшэд халуун үгэнүүдые хэлэжэ, арадуудай агуу ехэ вождь нүхэр И. В. Сталинай алтан үгые һайшааха зуураа, энэ үгэһөө дулдыдажа колхозойнгоо саашадаа һалбаран мандаха ябадалай түсэб тухай тодо һонороор хэлэбэд.

Хамтын суглаанда байлсаһан эрэгтэй эмэгтэй колхозникууд нэгэн һанаалаад вождиингоо үгын харюуда социалистическэ уялгануудые абаһан байгаа. Энэ суглаан тухай богонихон тоосоое доро тунхагланабди.

Һаяхан Заиграйн аймагай «Улаан Эрхирэг» колхозой членүүдэй хамтын суглаан боложо, нүхэр И. В. Сталинай түүхэтэ үгые шудалан хэлсэһэн байгаа. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хамтын суглаанда хабаадагшад һуунад. Тус колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Д. Санжиев үгэ хэлэжэ байна.

И. Красавцевай фото.

Адуу малаа үбһэ тэжээлээр хангаха

(Колхозой луговод нүхэр Ж. Раднаевай үгэһөө)

Колхозойнгоо хадалан сабшалангые һайжаруулжа, үндэр баян үбһэ тэжээл ургуулхын тулада герасимовскэ звено эмхидхээд, тэрэниие хүтэлбэрилжэ эхилһээр арбаад шахуу жэл болоод ябанаб. Энэ үедэ үндэр баян үбһэ тэжээлэй ургаса туйлаха талаар бага бэшэ дүй дүршэлтэй болоһон байнаб.

Нэгэдэхеэр, өөрынгөө жэл бүриин практическа хүдэлмэриһөө тобшолол хэжэ, удаадахи жэлдэнь тэндэ элирүүлэгдэһэн зарим алдуу эндүүнүүдээ заһажа абадаг байһабди. Нүгөө талаһаань, түрүү малшадай республиканскэ зүблөөндэ жэлһээ жэл бүри хабаадалсажа, республикын түрүү луговодуудай дүй дүршэлтэй танилсаһан байгааб.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ колхоздоо ба Улаан Армида хэрэгтэй болохо үбһэ тэжээл элбэг ехээр ургуулха тушаа ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри хэгдэһэн байгаа. Тиин, дайн сэрэгэй үедэ абаһан темпээ зааханьшье һулаадхангүйгөөр, үшөө эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ, саашадаа элбэг дэлбэг үбһэ тэжээл туйлахабди гэжэ минии звеногой членүүд агуу ехэ илалтын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсоходоо уялга бэе дээрээ даажа абаһан юм.

Үнгэрэгшэ жэлдэ—агуу ехэ илалтануудые туйлаһан жэлдэ минии даажа ябадаг звеногойхид үбһэ тэжээл элбэг дэлбэг болгохо тушаа бага бэшэ хүдэлмэри хэһэн байгаа. Юундэб гэхэдэ, 150 гектар сабшалан дээрэ саһа тогтоохоһоо гадна, 194 метр газарта һубаг канавые бог буртагһаа сэбэрлэһэн байгаабди. Мүн 4518 метр газарта һубаг канава сооһоо мүльһэ малтажа, 657.4 кубометр мүльһэ сабшалан дээрэ зөөбэрилөө һэмди. Тэрэшэлэн гол горхонуудые хаажа, 438.3 кубометр уһа тогтооһон байгаабди. Бүхы дээрээ 12 километр урта газарта һубаг канава заһабарилха ба сэбэрлэхэ гэхэ мэтын хүдэлмэри хэгдэһэн байгаа.

Мүнөө нүхэр И. В. Сталинай түүхэтэ үгые дуулаад байхадаа, звеногойнгоо бүхы членүүдэй үмэнэһөө иимэнүүд уялганууды абаха байнаб: колхозойнгоо бүхы хадалан сабшалангые уһалжа, дунда жэшээгээр гектар бүриһөө 12 центнер үбһэ ургуулха, тэрэнһээ гадна, 40 гектар сабшаланһаа 50—50 центнерһээ доошо бэшэ үбһэ тэжээл ургуулжа абахабди.

Үбһэ тэжээлэй үндэр баян ургаса туйлаха хэрэгтэ хадалан сабшалангые уһалха ябадал шухала удхашанартай байһан түлөөнь, һубаг канава заһабарилха, мүн шэнээр малтажа, бүхы хадалан сабшалангаа уһалха ябадал угаа шухала болоно. Мүнөө жэлдэ урда жэлэйхидэ орходоо заахантшье доошо бэшэ хэмжээнэй һубаг канава заһабарилхабди. Мүн тарияанай талмайе уһалжа болохо газартань тэрэниие хэбэл зүйтэй байна. Мүнөө жэлдэ 9923 метр газарта һубаг канава татажа, таряан ажалай газарые уһалха зайлашагүй гэжэ һананаб. Энэ хэрэгтэ таряан ажалай бригадын членүүд бидэнэрэй хүдэлмэридэ ехэхэн туһаламжа үзүүлхэ үүргэтэй болоно.

Минии бодоходо манай колхозой таряа талха таридаг газарһаа 300 гектар газар дээрэ уһалбари хэхэ дүүрэн арга-боломжо бии. Тэрэнһээ гадна, бидэнэр мүнөө жэлдэ 4 хүүргэ шэнээр заһабарилхаһаа гадна, уһанай 14 хаалта хэхэ уялга бэе дээрээ даажа абанабди.

Арадуудай агуу ехэ вождь нүхэр Сталинай алтан үгэ хадаа бидэ колхозно таряашадые колхозоо большевистскэ, колхозникуудаа баян шадалтай болгохо хэрэг тээшэ зоригжуулна гээшэ. Тиимэһээ бидэнэр хооһон хубхай үгэ хэлсээд, хүдэлмэреэ энээгээр хизаарлаха ёһогүйбди. Өөһэд дээрээ даажа абаһан уялганууда нэрэтэй түрэтэйгөөр энэ гэһээр бэелүүлхын түлөө хамаг бүхы хүсэ шадалаа зангидаха уялгатай байнабди.

Минии һанахада манай колхоз соо ажалай жаяг заршам эбдэжэ, ажал хүдэлмэридөө залхуугаар хандадаг хүнүүд нилээдгүй олон байха. Ушар иимэһээ колхозой правлени болбол иимэ обор нобшоор хүдэлмэрилдэг, залхуу залихай хүнүүдтэ хатуу шанга хэмжээ колхозой уставай ёһоор абаха бэзэ гэжэ сохом найдагдана.

Жэл ерэхэ тудам сагай уларил ондоо боложо байха янзатай. Манай энэ оройтолтор дулаан байжа, эртэ хабарай үе ерэнэ. Энэ хадаа манай энэхи колхозникуудай баян шадалтай болохо ябадалда ехэхэн туһатай байна гээшэ. Эгээл иимэһээ хабарай тарилгые хаһа сагтаань үнгэргэхэ, үбһэ сабшалангай сэсэглэжэ байха үедэнь хуряажа, шэмэтэй үбһэ тэжээл бэлдэхэ манай түрүүшын уялга болоно.

Үндэр баян ургаса туйлахабди

(Ефремовскэ звеногой звеновод нүхэр Г. Цыдыповэй үгэһөө)

Арадуудай агуу ехэ вождь, манай ороной зэбсэгтэ хүсэнүүдэй Верховно Главнокомандалагша, Советскэ Союзай Генералиссимус нүхэр И. В. Сталинай программата үгэтэй танилсаад байхадаа бүхы советскэ арадтаяа хамта би угаа ехээр омгорхожо, Эхэ оронойнгоо улам иимэ түүхэ домогто үзэгдөөгүй ехэ ехэ илалтануудые туйлаһан ябадалдаа үшөө ехээр омгорхожо, Эхэ оронойгоо улам саашадаа һалбаран мандахын тулада үшөө ехээр хүсөө зангидажа, хүдэлмэрилхые советскэ хүнүүдтэй хамта зоригжонхойб.

Агуу ехэ Сталинай түүхэтэ үгэ хадаа бидэнэрые шэнэ шэнэ илалтануудтээшэ зоригжуулна. Энэ программата үгэтэй гүнзэгыгөөр танилсажа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуу ехэ дайнай үедэ туйлаһан амжалтануудаа улам саашань бүхэжүүлхэ хэрэгтэ манай колхозно таряашад өөрынгөө Коммунистическэ (большевигүүдэй) партиин хүтэлбэри доро нэгэн хүн шэнгеэр жагсажа, үшөө эршэмтэйгээр хүдэлмэрилхэ уялгатай.

Тэрэнтэй хамта, энэ үгэтэй ганцахан танилсаад лэ хүдэлмэреэ хизаарлаха бэшэ, харин энэ хэлэгдэһэн түүхэтэ программые бодото хэрэг дээрэ бэелүүлхын түлөө энэ гэһээр бүхы эрэгтэй эмэгтэй колхозникууд хамсыгаа шуужа ороходо уялгатай.

Би өөрынгөө колхозой ефремовскэ звенооё даагшаар хүдэлмэрилнэб. Тиимэһээ мүнөө жэлһээ эхилжэ, урдань үзэгдөөгүй үндэр баян ургаса туйлахаб гэжэ вождиингоо үгэдэ харюусаха байнаб. Минии даажа ябаһан звенодо үгтэһэн тарилгын талмайһаа гэхэдэ: 10 гектарһаа 20—20 центнер ургаса, мүн рекордно участок болохо нэгэ гектарһаа 35 центнер гэхэ гү, али, 210 пүүд шэнииса ургуулжа абахабди гэжэ өөрынгөө звеногой членүүдэй үмэнэһөө уялга абанаб гэхэдэнь суглаанда хабаадалсагшад нэрьемэ альга ташалга хэжэ, энэ дурадхалыень һайшааһан байха юм.

Энэ социалистическэ уялгые амаараа бэшэ, бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ ябадал тон хүндэтэй ба харюусалгатай хэрэг мүн. Тиимэһээ минии даажа ябадаг звенодо эрхим түрүү хүнүүдые ба шадал һайтай нэрэлгын хүсые таһалжа үгэхые колхозой правлениин үмэнэ табиха байнаб. Манай звенодо таһалагдажа үгтэһэн газар дээрэ наг шэбхэ, үнэһэ, шубуунай аргал гэхэ мэтые зөөбэрилжэ, агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые хэхэ саг тоолооб.

Ушар иимэһээ колхозой правлени ба колхозно партийна организаци манай энэ хүдэлмэридэ халуун туһаламжа үзүүлхэ бэзэ гэжэ сохом найданаб.

Колхозно таряашадые баян шадалтай болгохо документ

(Колхозой правлениин түрүүлэгшэ Д. Санжиевай үгэһөө)

Москва городой Сталинскэ округой һунгагшадай һунгуулиин урда тээхи суглаан дээрэ хэлэһэн манай агуу ехэ вождь нүхэр И. В. Сталинай үгэ болбол бүхы советскэ хүнүүдэй, тэрэ тоодо бидэнэрэй ойрын хэдэн жэлнүүдтэ хэхэ хүдэлмэриин дайшалхы программа болоно. Энэ түүхэтэ үгэһөө зүб тобшолол хэжэ, өөһэдынгөө хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа айхабтар ехэ хүдэлмэри хэхэ үүргэтэй болонобди.

Мүнөө манай бүхы советскэ арад зон болбол Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуу ехэ дайнда туйлаһан илалтануудаа бүхэжүүлхэ гэһэн нэгэн хүсэлэнтэйгөөр сэрэг дайна үедэ абаһан темпээ зааханшье һулаадхангүйгөөр үшөө эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна. Эгээл иимэһээ бидэнэр колхозникууд энээнэй урда туйлаһан зарим нэгэн амжалтануудаараа һанаагаа амарангүй, улам саашадаа хатуу шангаар хүдэлмэрилхэ уялгатайбди.

Дайн сэрэгэй үедэ манай колхоз хадаа муу бэшээр хүдэлмэрилһэн байгаа. Агуу ехэ илалтада бидэнэрэй оруулһан юумэ бага бэшэ бии. Сэрэгэй жэлнүүдтэ манай колхоз гүрэнэйгөө үмэнэхи уялгата түлөөринүүдые ганцахан дүүргээ бэшэ, харин үлүүлэн дүүргэдэг байгаа. Энээгээрээ бидэнэр омогорхохо ёһотойбди. Гэбэшье, заахантшье һанаагаа амаржа болохогүй гээшэ.

Уялгата ёһоор тушааха гүрэнэйгөө үмэнэхи бүхы түсэбүүдые дүүргэхэһээ гадна, манай колхозойхид миллион шахуу түхэриг танкова колонно болон дайшалхы самолёт бүтээлгэдэ оруулжа, агуу ехэ вождь Сталинай баясхаланда хүргэһэн байгаабди. Харин хархисуудһаа манай Эхэ оронпие абаржа, бидэнэртэ зол жаргалтай ба хүхюун сэнгэлиг ажаһууха байдалые хангаһандань агуу ехэ Сталиндаа бүхы колхозникуудайгаа үмэнэһөө дахин дахин баясхалан хүргэхэ байнаб.

Тэд мэдэ нүхэр Сталинай үгые толилһон газетэ уншаад байхатаа, манай колхозой членүүд энэ түүхэтэ үгые имагта ажалай шэнэ амжалтануудаар угтаха гэжэ шиидэһэн байгаа. Колхозой хартаабхын бригадын бригадир нүхэр Раднаев болбол өөрынгөө бригадын членүүдтэй хамта мүнөө жэлдэ хартаабхын үндэр баян ургаса туйлаха уялга абаһан юм. Рекордно участогһаа гэхэ гү, али нэгэ гектарһаа 4200 пүүд, нүгөө гектарһаа 1800 пүүд хартаабха ургуулхаһаа гадна, бусад участогуудһаань дунда жэшээгээр 120 центнер абаха гэхэ мэтын уялга абаһан бэлэй.

Тэрэшэлэн огородно звеногой звеновод нүхэр Ц. Мункуев, мүн нүхэр Раднаев болон бусад манай хүтэлбэрилхы хүнүүд тон харюусалгатай ба хүндэтэй уялгануудые абаһаниинь бидэнэр һайн мэдэнэбди. Тиимэһээ бидэнэр хадаа өөрынгөө колхозой членүүдэй дундахи жаяг заршамые һайжаруулжа, саашадаа үшөө эмхитэй гуримтайгаар хүдэлмэрилхын түлөө тэмсэхэ колхозник бүхэнэй арюун нангин уялга болоно. Уялга абаа һаа, тэрээнээ дүүргэ, үгээ үгөө һаа тэрээнээ заатагүй бүтээ гэһэн удхатайгаар саашадаа хүдэлмэрилжэ, вождиин түүхэтэ үгэдэ харюусаха ёһотой гээшэбди, нүхэд колхозникууд.

Гэбэшье, манай колхозникуудай дунда ажалай жаяг заршам, илангаяа һүүлэй үдэрнүүдтэ ехээр һуладаһаниинь энэдэ тэмдэглэхэ шухала болоно. Ушар иимэһээ бригадирнууд бүхэн, звеноводууд бүхэн өөһэдынгөө членүүдые суглуулжа, тэдэнэртэй жаяг заршамаа һайжаруулха тушаа асуудал хэлсээд, мүнөө энэ суглаагаар абаһан хүндэтэй ба харюусалгатай уялгануудаа үглөө үдэрһөө эхилжэ дүүргэхын түлөө тэмсэхэ зайлашагүй.

Манай колхоз болбол дайн сэрэгэй жэлнүүдтэ гүрэнэй ба бусад колхозой зүгһөө нэгэшье туһаламжа абаагүй, харин олон тоото колхозуудта үрһэ хүрэнгөөр ба бусад юумээр социалистическэ туһаламжа үзүүлдэг байгаа һэн. Тиин, энээгээдээ бидэнэр һанаагаа амарангүй, колхозоо большевистскэ ба колхозникуудаа баян шадалтай болгохын түлөө үшөө эршэмтэйгээр хүдэлмэрилхэ хүн бүхэнэй түрүүшын уялга мүн. Мүнөө манай колхоз болбол ерэхэ хабарай тарилгата бүрин түгэс бэлэн боложо байна. Гэбэшье, тарилгын үедэ хэрэглэгдэхэ үбһэ тэжээл, үрһэ хүрэнгэ гэхэ мэтын шухала хэрэгсэлнүүд полевой станүүд дээрэ мүнөө хүртэр зөөгдөөгүй байһаар. Энээчие бригадирнууд бүхэн хараадаа абаха үүргэтэй.

Үнгэрэгшэ жэлдэ олоһон олзоёо мүнөө хубаахадамнай ажалта үдэр бүхэндэ 800 грамм таряа талха, нэгэн килограммһаа үлүүтэй хартаабха ба овощь, 4 түхэриг 50 мүнгэ мүнгөөр хүртэһэн байна. Энэ нилээдгүй ехэхэн амжалта гээшэ. Ерэхэ жэлдэ үшөө ехэ юумэ хубаажа абахын түлөө тэмсэхые бүхы колхозникуудаа уряалнаб.

Колхозникуудаа культурна байдалтай болгохо тушаа бага бэшэ хүдэлмэри хэгдэбэ. Мүнөө электрическэ галтай болообди. Мүн телефон ба радио оруулагдаа. Һаяар электричествын хүсөөр тёс хюреэдэхэ машина, 1000 толгой мал уһалхэ механизированнэ худагтай болохо байнабди. Теэд, энээгээрээ зогсонгүй саашадаа коммунизм байгуулхын түлөө үшөө эршэмтэйгээр тэмсэхые таанарта дурадханаб.

Тэрэшэлэн ойрын сагта манай колхоз радиоузелтай болохоһоо гадна, стационарна кинотой болохо байхабди.

Минии уялга

(Капуста таридаг звеногой звеновод нүхэр Ц. Мункуевай үгэһөө)

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуу ехэ дайнда би бэеэрээ хабаадалсажа, Эхэ оронойнгоо алдар соло ба бэеэ даанхай байхын түлөө тэмсэһэн байгааб. Мүнөө энхэ амгалан ба жабхаланта сагай ерээд байхада, капустын ургасые үшөө дээшэлүүлжэ, элбэг ехэ эдеэ хоолой зүйлые Эхэ орондоо ба өөрынгөө колхоздо үгэхэб гэжэ уялга абанаб.

Минии звенодо даагдажа үгтэһэр участок дээрэһээ урдань үзэгдөөгүй үндэр ургаса туйлажа, агуу ехэ Сталинай түүхэтэ үгэдэ харюусаха гэжэ манай звеногой членүүд уялга абахые намда найдаһан байгаа. Рекордно участок болохо 4 гектарһаа 600—600 центнер, бусад участогуудһаань 250—300 центнерһээ доошо бэшэ ургаса абаха нэгэн хүсэлэнтэйгөөр үбэлэй үедэ хэгдэхэ агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые бидэнэр хэжэ байнабди. Тэрэшэлэн нүхэр Сталинай энэ түүхэтэ үгые кружокто ябажа, гүнзэгыгөөр шудалха ёһотойбди.

Агуу ехэ Сталинай сэсэмэргэн хүтэлбэри доро илалтануудые туйлаһан байгаабди. Тиин, вождь Сталинайнгаа хүтэлбэри доро коммунизм байгуулхамнай лабтай.

Амтата эдеэ хоол элбэгжүүлхэ

(Хартаабхын бригадын бригадир М. Раднаевай үгэһөө)

Эрхэ сүлөөдэ дуратай хүн түрэлхитэндэ уршаг тойбо татадаг немецко-фашистскэ эзэмдэгшэд ба японскэ империалистнууд бута сохигдобо. Мүнөө манай энхэ амгалан жаргалта байдал ерэбэ. Тиимэһээ бидэнэр үшөө хүхюун сэнгэлиг, культурна ба баян шадалтай болохын түлөө үшөө эршэмтэйгээр тэмсэхэ ёһотойбди.

Энэ илалтануудые бидэнэр өөрынгөө большевистскэ парти, агуу ехэ вождь нүхэр Сталинайнгаа сэсэмэргэн хүтэлбэри доро туйлаһамнай мэдээжэ. Эдэнэрэй хүтэлбэри доро саашадаа улам ехэ илалтануудые туйлажа, өөрынгөө Эхэ орон соо коммунизм байгуулхамнай лабтай. Энээл иимэһээ хамаг хүдэлмэреэ эршэмтэйгээр ябуулха колхозник бүхэнэй арюун уялга болоно.

Агуу ехэ Сталинай түүхэтэ үгэ шагнаад байхадаа, би үшөө һайнаар хүдэлмэрилхэб гэжэ һанажа байнаб. Хэнэйшье мэдэһээр би хартаабха таридаг бригадые хүтэлбэрилжэ эхилһээр арбаад шахуу жэл болобоб. Энэ талаар нилээдгүй ехэхэн дүй дүршэлтэй болоһон туладаа бүхы хартаабхын талмайһаа, дунда жэшээгээр 120 центнер ургаса абахаб гэжэ уялгаа үгэнэб. Хоёр гектар рекордно участогһаа гэбэл: нэгэ гектарһаань 700 центнер, нүгөө гектарһаань 300 центнер ургаса туйлахаб гэжэ үгэеэ үгэнэб.

Мүнөө минии даажа ябадаг бригадада дүрбэн морин үгтөө. Тиимэһээ үдэр бүхэндэ дүшэн шарга наг шэбхэ огородно поли дээрэ зөөхэ байнабди. Мүн 10 центнер үнэһэ суглуулха, минеральна үтэгжүүлгэ хэхэ зайлашагүй болоно.

Үндэр баян ургаса туйлаха хэрэгтэ наг шэбхэһээ гадна, үнэһэн ехэхэн удхашанартай байһаниинь таанар һайн мэдэнэт. Ушар иимэһээ би таанарые ... гөө пеэшэн сооху үнэһые ондоо ... хаянгүй суглуулжа абаад, минии бригадада үгэжэ байхые гуйнаб. Ургаса ... лаха хэрэгтэ үнэһэн алтантай адли юм. Хартаабха тарижа байхадаа ... бүридэ нэгэ нэгэ стакан үнэһэ хэхэ ... хоёр дахин ехэ хартаабха ургуулнабди. Тэрэшэлэн таригдаһан хартаабхынгаа талмайе удаа дары уһалха ... шаа ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри ... гэһээр хэхэ угаа шухала байна.

Нүхэр И. В. Сталинай алтан ... шагнаад байхадаа, амтата эдеэ ... зүйлые элбэг дэлбэг болгожо, бүхы ... колхозникуудайнгаа баян шадалтай ба ... турна болохо хэрэгтэнь туһалхаб ... уялга таанарай үмэнэ абана ... Тиимэһээ та бүгэдэ бидэнэрэй ... мэридэ саг үргэлжэ али болохо ... жа үзүүлхэ бэзэт гэжэ сохом найд... Зүгөөр, хэлэһэн үгэеэ хооһон ... бэшэ, бодото большевистскэ ажал ... рюулха байхабди гэжэ шахаан ... гаа үгэнэб.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуу ехэ ... сэрэг манай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ... түгэс илалтаар дүүрэбэ. Энэ ... бидэнэр өөһэдынгөө мяха шуһаар ... бии. Минии хоёр хүбүүн бүхы Со... арадтаяа хамта Эхэ оронойнгоо эрх... лөө ба бэеэ даанхай байхын түлөө ... сэжэ, ами наһаа үгэһэн байгаа. ... лэ би заашье уйдапагүйб.

Агуу ехэ Сталинай туг доро ... коммунизмын бүрин илаха үдэрые ... байхаб гэжэ һанадагби.

Агуу ехэ Сталин мандаха болтогы!

Хамтын суглаанай тогтоолһоо

Улаан Арми болбол бүхы советскэ арадай халуун дэмжэлгэтэйгээр немецко-фашистскэ эзэмдэгшэдые ба японскэ империалистнуудые бута сохибо. Дайн сэрэгэй үедэ колхозно таряашад фронт ба Эхэ ороноо эдеэ хоолоор хангаха тушаа эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр хүдэлмэрилжэ шадаһанайнгаа ашаар, хэдэн дахин агуу ехэ Сталинай амаршалгада хүртэһэн байгаа.

Москва городой Сталинскэ һунгуулиин округой һунгагшадай һунгуулиин урда тээхи суглаан дээрэ хэлэһэн нүхэр И. В. Сталинай түүхэтэ үгые һайнаар зүбшэн хэлсэхэ зуураа, өөрынгөө колхозой бүхы арга-боломжонуудые тоолоод үзөөд, бидэнэр «Улаан Эрхирэг» колхозой эрэгтэй эмэгтэй членүүд өөһэд дээрээ удаадахи уялгануудые абанабди гэбэл:

1. Мартын 8 хүртэр хабарай тарилгада бэлэдхэхэ хүдэлмэриие дүүргэхэ гэбэл: хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдые эрхим һайнаар заһабарилха, агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудай түсэбые дүүргэхэ, хааһан үрһэеэ тарилгын кондицида хүргэхэ.

2. Хабарай тарилгые эрхим һайн шанартайгаар, агротехническэ богонихон болзор соо хэхэ. Тарян ажалай, хартаабхын ба огородно культурануудай үндэр баян ургаса туйлахын тулада үндэр ургасын звенонуудые байгуулжа, дунда жэшээгээр гектар бүриһөө 12 центнерһээ доошо бэшэ ороошото культурын ургаса туйлаха, ефремовскэ звеногой 10 ... участогһаа гектар бүриһөө 20 ... ургаса туйлаха, гектар бүхэнһөө ... центнер овощь ба 100 центнерһээ ... бэшэ хартаабха ургуулха.

3. Малажал үсхэбэрилхэ гүрэнэй ... сэбые бүхы түрэлөөрынь үлүүлэн ... гэхэһээ гадна, малажалай ашаг ... үгэлгые улам дээшэлүүлхэ, хүдөө ... лай продуктнуудые уялгата ёһоор ... дөө тушааха түсэбые болзорһоонь ... гэхэ гү, али Агуу ехэ Октябрьскэ ... листическэ революциин 29 жэл ... хүртэр сүм дүүргэхэ.

4. Изолгын аймагай колхоз... уряае дэмжэжэ, сабшалан хад... һайжаруулха тушаа гол анхарал ... биха зуураа, гектар бүриһөө 12 ц... һээ доошо бэшэ үбһэ тэжээл ... абахабди гэжэ бидэнэр уялга аб... Герасимовскэ звеногой участок бо... гектар газарһаа 50—50 центнер ... тэжээл хуряаха.

5. Колхозникуудай культурна ... дээшэлүүлхын тулада, 1946 оной ... радиоузел байгуулжа, бүхы колхоз... дай гэрнүүдтэ радио оруулха. ... клубай хүдэлмэриие үндэһөөрынь ... жаруулхаһаа гадна, хоёр шэнэ ... лан нээхэ. Мүнөө жэлдэ Улан-Үд... той сэхэ холбоолдохо телефон бай... ба колхозно бригадануудые, ... бүхы фермэнүүдые болон колхоз... тэмбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй г... рануудта телефон оруулха.

Энэ хуудаһые «Б.-М. Үнэн» газетын тусхай корреспондентнүүд нүхэд ... Нимбуев ба И. Красавцев гэгшэд эмхидхэбэ.

Машинно-тракторна станцинуудай мүрысөөн

ТАНАЙ МТС ТАРИЛГАДА БЭЛЭН ГҮ?

Тарбагатайн МТС

ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

...жэлнүүдтэ Тарбагатайн машинно-тракторна станци рес-...публика соо хожомдожо ябаһан ... Харин мүнөө болоходо трак-...торна паркын заһабарилгые бол-...зоро урид дүүргэжэ, түрүүшын ү-...зэргэдэ жагсаба. Түсэбһөө ёһоор ... трактор заһабарилха байһан ... 33-ые бэлэн болгоо.

Заһабарилгын үедэ дэлгэрһэн ...листическэ мүрысөөндэ Евге-... Михалева гэгшын хүтэлбэрил-... комсомольско-залуушуулай бри-... ...лажа гараһан байна. Энэ ... тракторнуудаа байгуу-...лан болзорһоо һураггүй ... дүүргээд түсэбһөө гадуур ... нэгэ трактор бэлэн болго-... Энэ трактор 1940 онһоо хой-... ...ли дээрэ хүдэлмэрилөөгүй ... тулада ехэхэн заһабари-...рһон байха юм.

...өө МТС-эй бүхы хүсэн хү-... ажалай прицепной машина ...гүүдэй заһабарилгада табиг-... Байгша оной февралиин ... мэдээгээр эндэ 22 плуг, 8 се-... 4 культиватор, комбайнуу-... мотор, 1 молотилка бэлэн ...дооод байна.

... Армиһаа табигдажа ерэ-... трактористнууд болон меха-ниигууд МТС-эй заһабарилагшадай тооное нилээдгүй нэмээгээ. Тиихэдэшье, мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлэдхэхэ тушаа тус МТС горьтойхон анхаралаа табина. Тиин, тракторист болон комбайнернуудай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ курснуудта хэдэн олон хүнүүдые һургажа байха юм.

Тракторна паркын заһабарилгые дүүргэжэ, түрүү зэргэдэ жагсаһан Тарбагатайн МТС-эй коллектив хүдөө ажалай прицепной машина зэмсэгүүд болон комбайнуудай заһабарилгые энэшэлэн эршэтэй темпээр ябуулхын түлөө шууд түргэн тэмсэхэ зорилготой. Тарилгын үедэ хэрэглэгдэхэ горючи зөөхэ талаар гээгдэлтэй байһан хадаа энэ ябадалаа усадхаха хэрэгтэ тон харюусалгатайгаар хандаха байна.

Нүхэр Сталинай түүхэтэ үгэдэ харюу болгон республикын бүхы МТС-үүд социалистическэ мүрысөөнэй ябасые улам шангадхаба. Тэдэнэртэй хамта Тарбагатайн МТС-эй колектив энэ патриотическа хүдэлөөндэ шанга эршэтэйгээр оролсожо, тарилгада бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэринүүдые үшөө һайнаар ябуулха ёһотой.

Гашейн МТС

МҮРЫСӨӨ ҮҮСХЭГШЭД ХЭЛЭҺЭН ҮГЭДӨӨ ХҮРЭБЭ

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтануудай хүндэлэлдэ зорюулан трактор машинануудай заһабарилгые болзорһоо урид, эрхим шанартайгаар дүүргэхын түлөө Бүхэреспубликанска социалистическэ мүрысөө үүсхэһэн Гашейн МТС-эй эрэгтэй эмэгтэй тракторист, комбайнер болон бүхы хүдэлмэрилэгшэд хэлэһэн үгэдөө хүсэд хүрэбэ.

Энэ МТС социалистическэ мүрысөөнэй декабриин дүнгүүдээр ВЦСПС болон СССР-эй Наркомземэй дамжуулгын Улаан туг абаһан байна. Гадна, заһабарилгын үедэ шалгараһан хүдэлмэрилэгшэдые шагнахын тулада 20 мянган түхэриг үгтөө.

МТС-эй коллектив абаһан уялгаяа хараалһан болзорһоо һураггүй урид дүүргэжэ, трактор заһабарилха жэлэйнгээ түсэб бүримүһэн шиидхэһэн байха юм. Гадна, энэ МТС-эйхид түсэбһөө гадуур 2 трактор заһабарижа бэлэн болгоо. Плуг заһабарилха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн, борной, сеялкэнүүдээ бүримүһэн бэлэдхэһэн байна.

Заһабарилгын үедэ Яков Гороховский гэгшын хүтэлбэрилдэг бригада хамагые илаа. Тэрэшэлэн нүхэр Колмаков, Очиров, Калашников, Матвеев гэгшэдэй бригаданууд трактор заһабарилха түсэбөө болзорһоо 15 хоног урид дүүргэһэн байна.

Мүнөө МТС-эй коллектив комбайн, молотилкануудай заһабарилга болон хабарай тарилгын үедэ хэрэглэгдэхэ горючи, түрхихэ тоһон ба бусад хэрэгсэлнүүдые хүсэн түгэсөөр бэлэдхэхын түлөө тэмсэжэ байха юм. Тиин, эдэ үдэрнүүдтэ МТС-эй заһабарилагшадай дундахи социалистическэ мүрысөөн улам шангадажа, хүн бүхэнэй ажалай бүтээсэ ба шэнар дээшэлбэ.

Закаменай МТС

ЭРХИМ ДАРХАН

Бадма Дымпилов гэгшэ Закаменай машинно-тракторна станциин заһабарилгашадай дундаһаа тусгаар шалгардаг түрүү зэргын түмэршэ дархан юм. Энэ нүхэрэй газаашье таниһанхь харахада ажал хүдэлмэридэ оэрхэ болмоор хүдэр бэетэй шанга хүн юм. Трактор машинануудай заһабарилгын үедэ нүхэр Дымпилов түсгаар оролдолго гаргажа, дирекциин үгэһэн даалгабаринуудые саг соонь, эрхим шанартайгаар дүүргэдэг байна.

1945-46 онуудай намар-үбэлэй заһабарилгын үедэ МТС-эй эрхим дархан Бадма Дымпилов улам һайнаар хүдэлмэрилжэ байха юм. Энэ нүхэрэй үйлэдбэриин бүтээсэ үдэр бүри 150-200 процент байдаг болонхой.

Түмэршэ дархан Бадма Дымпиловай түрүү ажал хүндэтэйгөөр сэгнэгдэдэг байна. Байгша оной январь соо МТС-эй дирекци болон парторганизаци трактор машинануудые тарилгада эрхим шанартайгаар бэлэдхэхэ ябадалда гол үүргэ дүүргэжэ байһан түмэршэ дархан Бадма Дымпиловто шан үгөө һэн. Энэ хадаа нүхэр Дымпиловэй түр үшын ба һүүлшынье баяр бэшэ, харин саг үргэлжын заншал гээшэ. Юуб гэхэдэ, нүхэр Дымпилов ходоһоо һайнаар хүдэлмэрилдэг дээрэһээ нэгэнтэ бэшэ шан абаһан ба саашадаа абахашье байна.

Түрүү зэргээрээ МТС соо мэдээжэ боложо сууда гараһан энэ дархан ажал хүдэлмэридөө улэмжэ һайнаар хандажа, трактор болон хүдөө ажалай машина зэмсэгүүдые саг болзор соонь, эрхим шанартайгаар заһабарилха хэрэгтэ бүхы хүсөөрөө оролсохоб гэжэ омогтойгоор мэдүүлнэ.

В. БУДАЕВ,
МТС-эй партийна организациин секретарь.

Хорин МТС

Манай коллективэй шэнэ уялганууд

...тор машинануудай заһабарилгые ...оо урид, эрхим шанартайгаар ...хын түлөө социалистическэ мүры-... оролсоһон Хорин МТС-эй кол-... абаһан уялгаяа амжалтатайгаар ... Бүхэреспубликанска мүрысөө ... Гашейн МТС-эй эрэгтэй эмэгтэй ...тракторист, комбайнер болон бүхы ...лагшадай хандалгые зүбшэн ... байшааһан дары машинно-трак-... станциин бүхы заһабарилагшад ... болото уялгануудые абаа ... хүн бүхэн уялгаяа үнэн хэ-... дүүргэхын түлөө түрүүшын ... хойшо тэмсэжэ эхилһэн байха.

...й коллектив СССР-эй Верховно ...һунгалтын үдэр—байгша оной ... 10-ые 37 трактор, 36 плуг, ... 6 борной, 11 культиватор, 2 ... комбайнын 4 мотор, 3 молотил-... заһабарилжа угтаһан байна. Мүнөө ... ажалай бүри олон машина зэмсэ-... заһабарилагдажа бэлэн болонхой.

... Марксын нэрэмжэтэ, «Улаан ... колхозуудай дэргэдэ хүдэлмэрил-... тракторна бригаданууд заһабарилгые ... һайнаар үнгэргөө. Эдэ бригада-... толгойлон ударидагшад Аюшин-... Гомбоев гэгшэд жэлһээ жэлдэ ... түрүү зэргэдэ ябадаг болонхой. ...ршэ дархан Василий Садовский ... үндэр наһатай болобошье. ...сагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Мүн ... балташан Жамсаран Ринчинов ... хүдэлмэриин үльгэр жэшээ ... байна. Эдэ нүхэд үйлэдбэ-...норнуудые үдэр бүри 200 процент ... байха юм.

... трактористка Балмажап Мар-... гэгшэ үнгэрэгшэ жэлэй полевой ... үедэ 285 гектар элдүүрил ... хүдэлмэриин жэлэй түсэ-... процент дүүргэһэн. 627 кило-... горючи арбилһан байна. Мүнөө нүхэр Мардаева радиаторна цехые даагшада дэбжүүлэгдээд, хүдэлмэреэ амжалтатайгаар ябуулжа байха юм.

Тэрэшэлэн залуу слесарь Иннокентий Барнаков энэ мэргэжэлые һайнаар шудалаад, МТС-эй дүршэлтэй хүнүүдтэй зэргэшэһэн байна. Заһабарилга дээрэ иимэ амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ байһан хүнүүд һаһала олон. Тэдэнэр трактор машинануудаа тарилгын үедэ таһалгаряагүйгөөр ябуулха бүхы хэмжээнүүдые абаад.

Нүхэр Сталинай түүхэтэ үгые шудалжа байһан МТС-эй эрэгтэй эмэгтэй тракторист, комбайнер болон бүхы заһабарилагшад шэнэ уялгануудые абажа, социалистическэ мүрысөөндэ үшөө эршэтэйгээр оролсоһон байна. Тиихэдэ МТС-эй хүдэлмэрилэгшэ бүхэн тусхай уялгануудые абаа. Эрхим трактористка Балдаева гэгшэ нёлоодо газогенераторна тракторaар хүдэлмэрилхэ зуураа, сезонно хоёр нормо дүүргээ һэн. Тиин энэ нүхэр мүнөө жэлдэ трактораа поли дээрэ һаадгүйгөөр хүдэлмэрилүүлжэ, үшөө ехэ амжалтануудые түйлаха уялга абаа.

МТС-эй коллектив прицепной машина зэмсэгүүдэй заһабарилгые байгша оной мартын 15-да бүримүһэн дүүргэхэ, энэ болзор хүртэр хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ бүхы горючи зөөхэ, трактористнуудай дунда техническэ һуралсал эмхидхэхэ, комбайнуудай мотор болон комбайн заһабарилгые шангадхаха мэтын уялгануудые нэгэн дуугаар абаһан байна. Гадна, автогараж бариха, трактор хадагалха сарайн барилгые дүүргэхэ. МТС-эй усадьбые хороилхо ба ногоорүүлхэ, культурна болбосон болгохо мэтын хэмжээнүүдые хараалба.

Мүнөө МТС-эй коллектив эдэ уялгануудаа урдынхи шэнги эдибхитэйгээр дүүргэжэ байна.

И. ДАЛБАЕВ, МТС-эй директор.

Кыренскэ МТС

Ангархаевай бригада иимээр хүдэлмэрилнэ

Кыренскэ МТС-эй заһабарилагшад соо нүхэр Ангархаевай хүтэлбэрилдэг бригада эрхимлэжэ ябана. Энэ бригада трактор заһабарилха түсэбөө болзорһоо урид дүүргэв. Социалистическэ мүрысөө эршэтэйгээр дэлгэрүүлһэнэй ашаар, энэ бригадын члэнүүд январь соо 6 трактор, 2 сеялкэ, 2 культиватор бэлэн болгоһон байна. Заһабарилгынь шанар һайн гэһэн сэгнэлтэ абаа.

Мүнөө тус бригадын члэнүүд ондоо бригадын тракторнуудые заһабарилалсажа байна. Заһабарилагшад Бадма Малапов, Гатып Хурбаев, Дари Сыренова ба бусад үдэрэйнгөө нормонуудые саг үргэлжэ 150—200 процент хүртэр дүүргэнэд.

МТС-эй түмэршэ дархан Жамсо Гыргенов үдэр бүри ажалай үндэр бүтээсэ түйлана. Нүхэр Гыргенов өөрөө хэдэн олон плуг эрхим шанартайгаар заһабарилһан байна. Мүн балташан Г. Бортонов үнэн сэхээр ажаллажа үндэр бүтээсэ түйлана.

Слесарь О. Хихаев гэгшэ заһабарилгада ороһонһоо хойшо ходо магтаалтай ябана. Энэ нүхэрэй үдэр бүриин үйлэдбэриин бүтээсэ—120—200 процент юм.

Вождиин үгэдэ харюу болгон Кыренскэ МТС-эй заһабарилагшад һаянай темпээ улам шангадхаа.

Б. ЦЫРЕНОВА.

Винницкэ областиин Немировскэ машинно-тракторна станциин коллектив трактор заһабарилгаяа хүсэд дүүргээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: МТС-эй директор С. Ф. Боныры (баруун гар талада байгшань), заһабарилгын мастерскойе даагша Н. С. Гладкий, МТС-эй ахалагша агроном Н. Г. Шиминский гэгшэд заһабарилагдаһан тракторнуудые шалган үзэжэ байна.

Е. Копытын фото (ТАСС-эй фотохронико).

Суулгын МТС

Тракторна паркын заһабарилгые мартын 5-да дүүргэхэнь

1945—46 онуудай трактор машинануудай намар-үбэлэй заһабарилгые болзорһоо урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ эршэтэйгээр оролсоод байхадаа Суулгын МТС-эй эрэгтэй эмэгтэй тракторист, комбайнер болон бүхы заһабарилагшад ажалдаа үнэн сэхээр хандажа, үндэр бүтээсэ эрхим шанар түйлаха уялгануудые абаа һэн. Тиин, энэ МТС-эйхид заһабарилгые урда жэлнүүдэйхиһээ үлэмжэ һайнаар үнгэргэжэ байна.

Байгша оной февралиин 20-ой мэдээгээр 41 тракторнуудһаа 33-ыень заһабарилжа, түсэбөө 80,4 процент дүүргэбэ. Тэрэшэлэн 27 плуг заһабарилха байһан аад, 36-е бэлэн болгожо түсэбөө 133,3 процент дүүргэһэн байна. Мүн 14 сеялкэ, 14 культиватор заһабарилагдаа.

МТС-эй түрүү бригаданууд трактор машинануудаа болзорһоо урид, эрхим шанартайгаар заһабарилжа дүүргэбэ. Марк Матвеев, Екатерина Шкварова, Иннокентий Кондратюков гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд байгша оной февралиин 1-дэ өөһэдынгөө машинануудые һайн шанартайгаар заһабарилжа комиссида тушаагаа һэн.

Москва городой Сталинска һунгуулиин округой һунгагшадай һунгуулиин урда тэхи суглаан дээрэ нүхэр Сталинай хэлэһэн үгэтэй танилсаад байхадаа, МТС-эй заһабарилагшад ажалай шэнэ амжалтануудые түйлахабди гэжэ нэгэн дуугаар мэдүүлбэд. Тиин, машинно-тракторна паркын бүхы заһабарилгые правительствоор байгуулагдаһан болзорһоо 15 хоног урид, байгша оной мартын 5-да дүүргэхэ уялгануудые абаба. Гадна, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд имагтал заһабарилгые болзорһоо урид дүүргэхэ-ээрэ хизаарлажа бэшэ, харин тарилгые амжалтатай һайн үнгэргэхэ хэмжээнүүдые хараалһан байна. Эртын ороохото культурануудай тарилгые 10 үдэр соо һайн шанартайгаар дүүргэхэбди гэжэ эбтэйгээр хэлсээ. МТС-эй дирекци болон партийна организаци колхозуудай поли дээгүүр трактор машинануудые таһалгаряагүйгөөр ябуулхын тулада бии байгаа бүхы аргаяа хэрэглэхэ байна.

Иимэ уялгануудые абаад байхадаа МТС-эй хүдэлмэрилэгшэ бүхэн ажалай бүтээсэ болон шанарые һаһала дээшэлүүлбэ. Жэшээлхэдэ, нэгэдэхи бригадын трактористка Наталия Овчинникова гэгшэ үдэрэй хоёр нормо үгэдэг болоо. Нэгэдэхи бригадын олонхи заһабарилагшадай үйлэдбэриин үндэр бүтээсэ түйладаг болоһоной ашаар, тус бригадынхид заһабарилгые дүүргүүтэйхэн байна.

9-дэхи бригадын трактористка Рыгзема Дашиева хүдэлмэриин үдэрые зүбөөр ба хүсэд хэрэглэжэ, нормоёо 200 процент хүртэр дүүргэнэ. Мүн трактористнууд Дашима Ринчинова, Ринчин Сандаков, Ирина Павлова, Васса Леонова гэгшэд дурсагдагша нүхэдһөө бишиихашье хожомдоногүй. Түмэршэ дархан Дондок Гармаев эдэ үдэрнүүдтэ машинно-тракторна бүхы мастерской соо илажа ябана. Үдэр бүхэндэ нүхэр Гармаев даалгабаряа 250 процент дүүргэнэ.

Трактор машинануудаа бэлэн болгоһон зарим бригаданууд комбайн заһабарилжа эхилээ. Һаяар комбайн заһабарилгада үшөө хэдэн бригаданууд табигдахань.

Суулгын МТС-эй коллективэй хүдэлмэриин дүнгүүд дээрэһээ хараад үзэхэдэ, тус машинно-тракторна станциин хүдэлмэрилэгшэд тракторна паркын заһабарилгые мартын 5-да дүүргэхэ уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаха байна. Гэхэтэй хамта эндэхи заһабарилагшадай эды тэдыгээрээ һанаагаа амаржангүй саашадаа улам эршэтэйгээр хүдэлмэрилхэ байһандань найдагдана.

О. ГРИГОРЬЕВА.

...-Үһанай МТС

Түрүү заһабарилагшадай үндэр бүтээсэ

...-Үһанай МТС-эй түрүү бригада... трактор машинануудаа эрхим ...гээр заһабарилжа байна. Га-... уряалаар социалистическэ ... оролсоһон Дзержинскын нэ-... колхозой тракторна бригада ... түрүү һуури эзэлбэ. Энэ ... январиин 1-дэ заһабарилгаа ... 2 һарын турша соо 3 трактор ...нартайгаар бэлэн болгожо, тү-... процент дүүргээ. Гадна, ... хүтэлбэрилэгшэ П. Плюснин-... уряалаар түсэбһөө гадуур СТЗ ... трактор заһабарилагдаба.

... Лушников, Кондратьев гэгшэдэй ...дэг бригаданууда члэнүүд ... темпые нилээдгүй шан-... үдэрэйнгөө далгабаринуудые ... процент хүртэр дүүргэдэг ... заһабарилагша С. Зарубин ... хүнэй орондо хүдэлмэ-... байна. Тиихэ зуураа. ... үргэлжэ 150—200 про-... Олон мэргэжэл шудалһан ... нүхэр Зарубин гэгшэ МТС-эй ... бэлэдхэхэ хэрэгтэ ходо ...

Б. СУНГАРАПОВ,
МТС-эй механик.

Эгэтын МТС

Доторойнгоо аргые хэрэглэнэгүй

Эгэтын машинно-тракторна станциин коллектив аяар февралиин 20 болтор трактор машинануудые заһабарилха түсэбөө орой 80 гаран процент дүүргэһэн байба. Мүнөө тус МТС-эй усадьба соо аяар 7 трактор заһабарида орожо ойроо хүртөөгүй хэбтэһээр. Тэрэшэлэн хүдөө ажалай прицепной машина зэмсэгүүдэй заһабарилга хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байна. Тракторна 40 плуг заһабарилха байһан аад 31-ые заһабарилһан, 7 сеялкын нэгыеншье бэлэн болгоогүй байха юм. Заһабарилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан олонхи бригадануудынь дунда зэргээр абахада түсэбүүдээ 75 процентһээ дээшэ гаргаагүй байна. «Путь Социализма» колхоздо хүдэлмэрилдэг тракторна бригада заһабарилгаар хамагай хойно шэрэгдэжэ ябанхай. Энэ бригада трактор машинануудые заһабарилха түсэбөө миин 50 процент дүүргэһэн байна.

Заһабарилгые хожомдуулжа байһыень тодорхойлходо МТС-эй дирекциин запасной хэрэгсэлнүүдгүйбди гэһэн хүндэгүй шалтаг баридаг ябадалһаань болоһон байха юм. Һаяхан МТС-эй директор нүхэр Бимбаев гэгшэ заһабарилагдаха байһан 7 тракторнуудаа һаяар бэлэн болгожо шадахагүйбди гэһэн хүндэгүй шалтаг баридаг ябадалһаань болоһон байха юм. Һаяхан директор нүхэр Бимбаев гэгшэ заһабарилагдаха байһан 7 тракторнуудаа һаяар бэлэн болгожо шадахагүйбди гэжэ сэхэ харюусаба. Юундэб гэхэдэ, эндэмнай запасной хэрэгсэлгүй гэжэ шалтаг барина.

Теэд, МТС-эй дирекци болон партийна организаци өөһэдтөө бии байгаа арга боломжонуудые дүүрэн хэрэглэжэ, запасной хэрэгсэлнүүдые һэльбэн бэлэдхэхэ тушаа ямаршье анхаралаа табидаггүй байна. Хэрбээ запасной частьнуудые нютаг дээрээ бэлэдхэхые хүсөө һаань, энэ МТС-дэ бүхы арга бии гээшэ. Ушарынь, Эгэтын МТС хэнэйшье мэдэһээр республика соо үнинэй мэдээжэ болоһон, һаһала бааза ехэтэй машинно-тракторна станцинуудай нэгэниинь мүн. Эндэ запасной хэрэгсэлнүүдые нютаг дээрээ һэльбэн һэргээхэ аргатай шадамар мэргэжэлтэдшье олон. Хэрбээ тус МТС-эй хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө запасной хэрэгсэлнүүдые нютаг дээрэ бэлэдхэхэ үүсхэлые дэмжэдэг, шадабаритай хүнүүдэй дүршэлые хүсэд хэрэглэдэг байгаа һаань, эндэ заһабарилга һаатуулха ябадал гарахагүй һэн.

Комбайн заһабарилгые энэ МТС аяар мүнөө хүртэр эхилээдүй байһаар. Заһабарилагшадай дундахи жаяг заршам үшөө һайнаар сахигданагүй гэхэдэ алдуу боломоор бэшэ. Зарим бригадануудайнь трактор машинануудые заһабарилха түсэбүүдэй аяар мүнөө хүртэр арайхан гэжэ хахадлажа байһан баримтанууд энээниие бодотоор гэршэлжэ үгэнэ гээшэ. Тиимэ болохолоороо заһабарилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байгшадай олонхид ажалай бүтээсын үндэр жэшээ харуулнагүй.

Тракторист, комбайнер болон заһабарилагшадай мэргэжэл шадабарине дээшэлүүлхэ талаар эндэ техническэ ямаршье һуралсал эмхидхэгдээгүй байһаар. Тэрэшэлэн заһабарилагшадай дундахи социалистическэ мүрысөөн бодотоор хүтэлбэрилэгдэнэгүй гэхэдэ болохо юм.

Заһабарилгын үедэ жаяг зарщамаа улам шангадхан, ажалай бүтээсэ болон шанарые дээшэлүүлһэн эндэхи түрүү бригаданууд трактор машинануудаа эрхим шанартайгаар бэлэн болгонхой. Үльдэргын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг нүхэр Доржиевай, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг нүхэр Греховэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд магтаалтанай тоодо оромоор байна. Эдэ бригаданууд трактор болон хүдөө ажалай прицепной машина зэмсэгүүдэй заһабарилгые һайн шанартайгаар 100 процент дүүргээ. Хэрбээ МТС-эй бүхы бригаданууд эдээн шэнгеэр хүдэлмэрилөө һаа, нилээдгүй урагшаа дабшаһан байха һэн. Тиихэдэнь ажал хүдэлмэридөө обор ноботоор хандахалаараа хамагта булигдан, МТС-ээ гэдэргэнь татажа байха юм.

Республикын хэдэн түрүү МТС-үүд трактор машинануудай заһабарилгые эрхим шанартайгаар түгэсхөөд, тарилгые бүримүһэн бэлэдхэлтэйгээр угтахаяа байна. Тиимэдэ Эгэтын МТС-эй бүхы коллектив бии байгаа арга-боломжоёо бараниинь хэрэглэжэ, заһабарилгые дары шамдуулха уялгатай. МТС-эй дирекци болон партийна организаци запасной хэрэгсэлнүүдые ондоо тээһээ хүлеэдэг таарамжагүй һанаалаа дары орхижо, нютаг дээрэхи аргаяа хэрэглэхэ ябадалда шухала анхаралаа табиха ёһотой.

Д. ЦЫДЕНОВ.

Трактор заһабарилгын намар-үбэлэй түсэбэй дүүргэлгэ тухай

БМАССР-эй Наркомземэй мэдээн

1946 оной февралиин 20.

МТС-үүдэй нэрэ	Директорынь	Дүүргэлтэнь проц.
Тарбагатайн	Бортуков	103,1
Гашейн	Алексеев	103,0
Саянтын	Тинхасаев	100,0
Хэжэнгын	Игнатьев	97,7
Иволгын	Курбатов	96,2
Хорин	Далбаев	94,
Ехэ-Кударын	Д[illegible]тнев	9[illegible],1
Эгэтын	Бимбаев	87,2
Жиримскэ	Туникин	84,3
Тункэнэй	Пахахинов	83,6
Ч[illegible]сайн	Норбоев	83,3
Хонхолойн	Перевалов	80,5
Суулгын	Дашиев	80,4
Торийн	Сахаровский	80,0
Кыренскэ	Тулуев	77,7
Селендумын	Будаев	77,4
[illegible]алангын	Кузьмин	76,3
Кабанскын	Маслов	73,6
Үлын	Кузрин[illegible]в	71,4
Тимлюйскэ	Урнышев	71,0
Баргажанай	Сосновский	68,2
Сага-Һуналейн	Васильев	66,1
Сагаан-Усанай	Занданов	62,5
Окино-Ключевскэ	Плюснин	6[illegible],3
Бичурын	Нетесов	60,6
Закаменай	Николаец	59,2
Үшөөтэйн	Перевалов	56,7
Кяхтын	Слабосницкий	55,0
Итанцын	Николаец	52,2
Ново-Брянскэ	Петрик[illegible]й	50,0
Ехэ-Куналейн	Юринский	47,0
Курбын	Саловский	46,2
Куйтунскэ	Сороковиков	25,9
Хамта		74,3

Республикын МТС-үүдээр

1946 оной хабарай тарилгада эрхим бэлэдхэл хэжэ, колхозно поли дээгүүр трактор машинануудые таһалгаряагүйгөөр ябуулхые хүсэһэн түрүү МТС-үүд байна.

Тарбагатайн, Гашейн МТС-үүд трактор заһабарилгые амжалтатайгаар шиидхэжэ заһабарилха жэлэйн түсэбые болзорһоо урид, үлүүлэн дүүргэжэ республика соо илаба. Тэдэнэй удаа Саянтын, Хэжэнгын, Хорин МТС-үүд оролсохо байна.

Социалистическэ мүрысөөнэй декабриин дүнгүүдээр Гашейн МТС-тэ ВЦСПС болон ССР Союзай Наркомземэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа. Мүнөө тус МТС-эй коллектив темпээ улам шангадхажа байха юм.

Тиигэбэшье, республикын олонхи МТС-үүд трактор машинануудай заһабарилгые хангалтагүйгөөр ябуулжа байха юм. Куйтунска, Курбын, Ехэ-Куналейн, Ново-Брянска, Итанцын, Кяхтын болон бусад МТС-үүд заһабарилгые унжагай нобшоор ябуулан, хамагай хойно шэрэгдэһээр.

Тарилга хүртэр богони болзор үлэбэ. Энэ үе соо заһабарилгые яаба-хээбэшье эрхим шанартайгаар шиидхэхэ шухала. Заһабарилагшадай дундахи социалистическэ мүрысөөнэй ябасые улам шангадхажа, трактор машинануудые эрхим шанартайгаар бэлэдхэхэ ябадал МТС-эй директор, партийна организациин секретарь, хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй шухала зорилго мүн. МТС, аймагуудтахи комисси бүхэн трактор машинануудай заһабарилгые дүүргэжэ, республикын түрүүшүүлтэй зэргэшэхын түлөө бүхы хабаа гаргаха ёһотой.

Немецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ ябадал хэгшэдые сүүдлэхэ Нюрнбергдэхи процесс

Февралиин 21-эй үглөөнэй заседани

НЮРНБЕРГ, февралиин 21. (ТАСС). Трибуналай үглөөнэй заседани советскэ гэмнэлгын гүйсэлгэшэ нүхэр Рагинскиин үгэ хэлэлгээр нээгдэбэ. „Культурна ба научна үнэтэ зүйлнүүдые, культурно-ажабайдалай учреждениүүдые, монастырьнуудые, церковьнүүдые ба бусад шажан мүргэлэй учреждениүүдые, мүн тэрэшэлэн городууд ба тосхонуудые һандаргаһанай ба дээрмэдэһэнэй түлөө гэмнэгдэгшэдэй зэмэтэй байһаниие гэршэлһэн документальна баримтануудые тэрэ харуулна.

Олон тоото ба хүндэ сэрэгэй гэмтэ ябадалнуудай дунда культурада эсэргүү гэмтэ ябадалнууд хадаа тусхай һуури эзэлнэ гэжэ гэмнэгшэ хэлэнэ. Эдэ гэмтэ ябадалнуудта германска фашизмын бүдүүлиг муухай зан абарынь харагдана. Гитлеровецүүд болбол Европые гүйлгүүд ба тевтонуудай эзэрхэлгын үедэ бусааха һанаатай байгаа. „Бидэнэр болбол бүдүүлигүүд гээшэбди, тиигээд бүдүүлигүүдшье байхые хүсэнэбди. Энэ хадаа хүндэтэ нэрэ зэргэ гээшэ“,—гэжэ Гитлер хэлээ һэн.

СССР-тэ гэнтэ добтолго хэхын холо урда тээ тэндэ дээрмэд лгэ хэхын тула „Розенбергын эйнзатцштаб“ гээшэ бэлдэжэ байгаа. Розенбергын дээрмэдэлгын ажал-ябуулга болбол Геринг, Гейдрих ба германска верховно командованиин таагалдуулан ябуулагдажа байгаа. „Розенбергын эйнзатцштаб“ ба энэ штабай начальник Утикаль гэгшэ олонтоото дээрмэдэлгын организацинуудай ажал ябуулгые таарулдуулжа байдаг байгаа, тэдэнь гитлеровскэ правительство ба германска сэрэгэй верховно командованиин зоригжуулагдажа ба ябуулагдажа байгаа. Германска правительствын шууд сэхэ приказуудай ёһоор СССР-эй саг зуура эзэмдэгдэһэн районуудта хаа-хаанагүй ябуулагдажа байгаа дээрмэдэлгые гансал Геринг, Розенберг ба тэдэнэй мэдэл доро „штабуud“ бэшэн „командануud“ хүтэлбэрилжэ байгаа бэшэ. Энэ хэрэгые мүн „тусхай эмхинүүдээр“ дамжуулан Риббентропын толгойлжо байгаа гадаадын хэрэгүүдэй министерство ябуулдаг байгаа.

„Риббентропын батальон“ гэжэ нэрлэгдэһэн тиимэ эмхинүүдые бии болгоһон ба тэрэнэй СССР-эй территори дээрэ культурна үнэтэ зүйлнүүдые дээрмэдэхэ тушаа ябуулһан ажал-ябуулга тухай Моздок шадар Улаан Армиин частьнуудта олзодо абтаһан СС-тэнэй оберштурмфюрер доктор Фэрстер гэгшэ 1942 оной ноябриин 10-да үгэһэн бэшэмэл мэдүүлгэ соогоо гэршэлнэ.

Фэрстер гэгшын хэлэһэнэй ёһоор, энэ батальоной нэгэ рото Ленинград шадар байһан ордонуудай үнэтэ зүйлнүүдые абаашаһан байна. Царское селодо энэ рото болбол императрица Екатеринын ордон-музейн ехэхэн эд зөөриие булимтаран абажа абаашаһан байна. Александрын ордонһоо үни урданай мебельнүүд болон французска хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн 6.000—7.000 номуудтай ба ород хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн 5.000-һаа үлүү номууд ба бэшэгүүдтэй ехэ баян библиотекые абаашаһан байна. Фэрстер гэгшын байһан дүрбэдэхи рото Киевтэ медицинскэ научно шэнжэлэлгын институдай лабораториие булимтаран абаашаа. Бухы түхеэрэлгэнүүд, мүн тэрэшэлэн научна материалнууд, документаци ба номууд Германида абаашагдаһан юм.

Ехэ баян трофейнүүдые Украинска Академи Наукын библиотекэһээ абаһан байнабди. Тэдэ персидскэ, абиссинскэ, китайска бэшэгүүдэй тон хомор рукописьнууд, ород ба украинска летописьнууд, ородой эхэн түрүүшын хэблэлшэ Иван Федоровой хэблэһэн номуудай түрүүшын экземплярнууд, мүн Шевченко, Мицкевич, Иван Франко гэгшэдэй зохёолнуудай тон хомор номууд хулгайлагдажа байгаа. Украинска искусствын киевскэ музейнүүдһээ ба Шевченкын нэрэмжэтэ центральна музейһээ үнэтэй олон экспонадууд Берлиндэ эльгээдэһэн юм.

Харьковта Короленкын нэрэмжэтэ библиотекэһээ ба харьковска зурагуудай галлерейһээ ехэ үнэтэ номууд ба нэгэ хэдэн зуун зурагууд, тэдэнэй дунда Айвазовскиин, Репинэй зурагууд мүн Поленов, Шишкин ба бусад олон зурагууд Германида абаашагдаһан байна. Мүн тэрэшэлэн бухы скульптурануудые музейн бухы научна архив абаашагдана.

Советскэ Союзай саг зуура эзэмдэгдэһэн районуудта искусствын зохёолнуудые гансал „батальонууд“ ба „командануud“ дээрмэдэгэ бэшэ. Гүрэнэй Онсо Комиссиин 1943 оной июниин 24-эй мэдээсэлдэ иигэжэ хэлэгдэнэ: «Ростовто дурсэгдэһэн искусствын музейн нэгэдэхи танкова армиие командалагша морин сэрэгэй генерал Макензен ба нэгэдэхи танкова армиин пропагандын таһагай начальник Мюллер гэгшэд дээрмэдэжэ, Германида абаашаһан байна».

Гэмнэгшэ Франко болбол Польского гү эһэй культурна үнэтэ зүйлнүүдые хулуужа ба хадаа мүн өөртөө эд зөөри олохын зориго табидаг байгаа. Варшавын ба Краковай дээрмэдэгдэһэн музейнүүдэй, жэшээлхэдэ, Вавельска замогой зурагууд, фарфор ба искусствын бусад зохёолнууд Франкын гэртэ абаашагдаһан байгаа. Мүн тэрэшэлэн Геринг иимэ юумэнүүдые «суглуулха» аргагүй дуратай байгаа. Геринг хадаа үнэтэ зүйлнүүдые гансал Франциида „суглуулдаг“ байгаа бэшэ „Худалдажа абаһанай, бэлэглэһэнэй, үхэхэдөө захиһанай ба андалгааһанай һүүлдэ, хэрбээ Европодо бэшэ һаа, Германида эгээл ехэ коллекцитэй болооб“, гэжэ Розенбергдэ бэшэһэн нэгэ бэшэг соогоо тэрэ мэдээсэнэ.

Чехословакида, Польшодо ба Югославида культурна үнэтэ зүйлнүүдые һандаргаһаниие ба дээрмэдэһэниие элирүүлэн харуулжа; эхилхэдээ, гэмнэгшэ болбол Чехословакиин, Польшын ба Югославиин правительствонуудай элидхэлнүүдые баримталжа, хэдэн документнүүдые уншажа үгэнэ. Чехословакида гитлеровецүүд болбол бухы институдуудые ба бүгэдэнниитын байрануудые булимтаран абаһан байгаа гэжэ гэмнэгшэ тодорууйлна. Олон институдуудһаа бухы үнэтэ аппаратуудые, инструментнүүд ба научна түхеэрэлгые—научна номууд ба фильмнүүдые тэдэнэр тэрэ дары абаашаһан байгаа. Академическэ сенадын архивууд (дээдэ университетскэ орган) хуу хахаран таһалагдаһан гү, али шатаагдаһан, карготекэнүүдынь үгы хэгдэһэн гү, али хаягдаһан байха юм. Чешскэ университедүүдые, институдуудые ба һургуулинуудые хаалга болбол бухы чешскэ научна ажабайдалые үгы хэхын харгыда гансал түрүүшын шатань байгаа. Иимэ институдуудай гэрнүүдынь нэгэ һаа немецкэ университедүүд ба институдуудта үгтэһэн, үгы һаа немецкэ сэрэгэй ба гражданска организациин ургаһэн байгаа.

Прагада байгаа памятнигууд хуряагдажа, ондоо юумэ болгон шудхагдаһан байгаа. XIX ба XX зуун жэлнүүдэй чешскэ искусствын гансахан коллекциие хадагалжа байһан мүнөө үеын искусствын галлерей харнин үнэтэ зохёолнуудай, ехэнхидээ французска искусствын, хамта хаагдаһан байна. Английска, французска ба ород авторнуудай оршуулганууд хурлагдаһан байгаа. Мүн тэрэшэлэн немецүүд болбол чешскэ классигуудай олон зохёолнуудые хурлажа абаһан байха юм.

Чехословакида хэһэндээ адли тиимэ ехэ үргэн хэмжээгээр ба тиимэ шэрүүн хатуугаар немецко-фашистска булимтарагшад Польшын национальна культурые үгы хэлгые ябуулһан юм гэжэ гэмнэгшэ хэлэнэ. Тэдэнэр болбол хайрагамгүйгөөр польско интеллигенциие үгы хэдэг, һуралсалай газарнуудые хаадаг, польско номуудые хэблэхые хориддог, искусствын зохёолнуудые хулуудаг, национальна памятнигуудые һандаргадаг ба шатаадаг байгаа.

Гэмнэгшэ болбол польско правительствын элидхэлһээ баримтануудые уншана. Тэрээн соонһоонь Польшын интеллигенциин 80 шахуу процентынь үлэсхэлэнгэй үхэлдэ хүрэһэн байгаа гэжэ элирүүлэгдэнэ. Хэблэлэй газарнуудые усадхаһанай һүүлдэ журналистнууд ба уран зохёолшод ажалхууха аргагүй болоһон байһан юм. Польшын университедүүд ба дунда һургуулинууд хаагдаһан байгаа. Польско үхибүүд немецкэ хэлэн дээрэ ба немецкэ һүзэг дээрэ хүмүүжүүлэгдэхэ ёһотой байгаа.

Гитлеровскэ булимтарагшад мүн тэрэшэлэн монастырьнууд, костелнууд ба соборнуудые дээрмэдэдэг байгаа.

СССР-эй арадуудай культурна үнэтэ зүйлнүүдые гитлеровскэ булимтарагшадай һандаргаһан ба дээрмэдэһэн тухай хэлэхэдээ гэмнэгшэ болбол СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар В. М. Молотовой 1942 оной апрелиин 27-ой нотые харуулна.

Саашадаа гэмнэгшэ болбол СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар В. М. Молотовой 1942 оной январиин 6-ай нотоһоо баримтануудые уншана, тэрээн соонь Ясная Полянада немецүүдэй эзэрхэг муухай ябуулганууд тухай Клинда Чайковскиин музейе гитлеровскэ офицернууд ба солдатнуудай бузарлаһан тухай, Истра городто Ново-Иерусалимскэ монастыриие үгы хэлэн тухай тодорхойгоор хэлэгдэнэ.

Пушкинай ажабайдал ба зохёолнуудтай холбоотой ород арадай культурно-исторически памятнигуудые немецүүдэй һандаргаһанда тусхай анхарал гэмнэгшэ хандуулна. Тэрэ болбол Гүрэнэй Онсо Комиссиин 1944 оной августын 29-эй «СССР-эй Академи Наукын Пушкинскэ заповедниктэ немецко фашистска бүдүүлигүүдэй хэһэн һандаралнууд ба зэрлиг муухай ашанууд тухай» мэдээсэлые баримта документ болгожо харуулна.

Культурада эсэргүүсэжэ гитлеровецүүдэй ябуулһан тон хүндэ гэмтэ ябадалнуудай тоодо Павловск, Детское село ба Петергоф городуудта искусство ба архитектурын памятнигуудые һандаргаха ябадал оролсоно гэжэ гэмнэгшэ үргэлжэлнэ. Эдэ городуудай гайхамшагта ехэ искусствын ба архитектурын памятнигууд хадаа 200 жэлэй турша соо байгуулагдаһан ба Россиин түүхын хэдэн ехэ событинуудтай холбоотой байха юм. Ородой ба хариин гүрэнэй алдарта уран зурагшад ба скульпторнууд эдэ городууд-музейнүүдтэ байхадаа гайхамшагта зохёолнуудые хэһэн байгаа. Тиин эдэ бүгэдэ, ородой ба дэлхэйн искусствын сгнэгдэлгүй баялигуудтай хамта фашистска һандаргагшадаар дээрмэдэгдэһэн ба үгы хэгдэһэн байна гэжэ гэмнэгшэ хэлэнэ.

Эдэ городууд-музейнүүдтэ ушаруулһан гарза хохидол тухай Гүрэнэй Онсо Комиссиин материалнуудые гэмнэгшэ Трибуналда дуулгана.

1941 оной сентябриин 23-да Петродворецдо добтолон ород немецкэ булимтарагшад болбол үнэтэ зүйлнүүдые тэрэ дары дээрмэдэжэ эхилһэн юм. Ехэ Мон Плезир ба бусад ордонуудһаа 30.000 шахуу музейнэ экспонадуудые, мүн тэдэнэй дунда 4.950 тон үнэтэ мебельнүүдэй зүйлнүүдые тэдэнэр Германида абаашаа. Немецкэ бүдүүлигүүд хадаа ордоной залнуудай ханануудые шэмэглэжэ байһан торго, гобеленүүд ба бусад декаративна материалнуудые хуу татаһан байна.

1941 оной ноябрьта немецүүд болбол алдарта Самсонай скульптурые абажа, тэрээниие Германида абаашаа. Гитлеровецүүд болбол томохон ордониие—Расстреллиин гайхамшагта байгуулгые шатааһан юм, музейнэ үнэтэ зүйлнүүдыень тэдэнэр дээрмэдэһэн байна.

Хуушан Петродворецто байгаа алдарта английска ордонтой хамта үзэсхэлэнтэ һайхан английска парк ба паркын бухы павильонуудые немецүүд үгы хэһэн байна.

Материалнуудые саашань гэмнэгшэ Рагинский гэгшээр харуулга болбол үдэшын заседани дээрэ үргэлжэлүүлэгдэхэ болобо.

Февралиин 21-эй үдэшын заседани

НЮРНБЕРГ, февралиин 21. (ТАСС). Трибуналай үдэшын заседани дээрэ советскэ гэмнэлгын түлөөлэгшэ нүхэр Рагинский гэгшэ Советскэ Союзай эзэмдэгдэһэн районуудай культурна үнэтэ зүйлнүүдые гитлеровецүүдэй дээрмэдэһэн баримтануудые харуулжа дүүргэбэ. Дээрмэдэлгэ болбол советскэ республиканууд бүхэдэй культурна ба түүхэтэ памятнигуудые һандаргагатай нэгэн доро гэхэ гү, али зэргэ үүтэ хэгдэһэн байна. Гэмнэгшэ болбол Пушкин городто немецүүдэй ушаруулһан һандаргалтые тоолоно.

Гэмнэгшэ болбол Гүрэнэй Онсо Эрхэтэ Комиссиин дүгнэлтые уншана, энэнь хадаа „Петродворец, Пушкин ба Павловска уран һайханай памятнигуудые һандаргаһан ябадал болбол германска правительствын ба верховно командованиин шууд заабаряар германска армиин офицернууд ба солдатнуудаар гүйсэдхэгдэһэн байна гэжэ“ элирүүлнэ.

Ород арадые үгы хэхэ гэжэ, гитлеровскэ бүдүүлигүүд болбол тэрэнэй баялиг культура ба өөһэдынь онсолиг түүхые үгы хэхые оролдоһон байна. Немецкэ һүрэг толуулшад ябаһан лэ газарта культурна центрнүүд, түүхэтэ ба культурна памятнигуудые һандаргаһан байна. Ородой хуушанай городууд болохо Новгород, Псков ба Смоленскын тусхай шэрүүн һандаргалгада орооһон гэнтэгын хэрэг бэлэ.

Украинын, илангаяа Киев, Харьков, Одесса ба бусад городуудай түүхэтэ ба культурна үнэтэ зүйлнүүд болбол тэрэнэй гэмтэ дээрмэдэлгэ ба һандаргалгада дайрагдаһан байна.

Одессын культурна үнэтэ зүйлнүүдые дээрмэдэхэ ба һандаргаха хэрэгые немецкэ ба румынска эзэмдэгшэд хамтаржа үйлэдэһэн байна.

Гэмнэгшэ болбол Белоруссиин ба илангаяа тэрэнэй столица Минскдэ немецүүдэй ушаруулһан ехэ дээрмэдэлгэ ба һандаргалгын баримтые харуулна.

Гэмнэгшэ болбол Литовскэ, Латвийска ба Эстонско республикануудай культурна үнэтэ зүйлнүүдые немецкэ эзэлэгшэдэй үрэжэ хулгайлһан баримтануудые тодорхойгоор тоолоһон ба эдэ советскэ республикануудай городуудта немецүүдэй хэһэн һандаралай тодорхой зүйлнүүдые харуулна.

Советскэ Союзай эзэмдэгдэһэн территоринууд дээрэ немецүүдэй хэһэн дээрмэдэлгын ба һандаргалгын дүнгые гаргажа, гэмнэгшэ болбол Гүрэнэй Онсо Эрхэтэ Комиссиин мэдээе харуулна, энэ соонь немецүүд болбол 120 с наторинуудые ба профсоюзуудта хабаадаха 150 амаралтын гэрнүүдые үгы хэһэн ба 82 мянган эхин ба дунда һургуулинуудые һандаргаһан, дээрмэдэһэн, 334 мянган дээдэ һургуулинуудые бүримүһэн ба зарим лень һандаргаһан, олонниитын библиотекэнүүдтэ хабаадаха 100 миллионһоо үлүү номуудые үрижэ хулгайлһан ба үгы хэһэн байна. Немецко-фашистска булимтарагшад 605 научно-шэнжэлэлгын институдуудые үгы хэһэн, 6 мянган больницануудые, 33 мянган поликлиникэнүүд, диспансернүүд ба амбулаторинуудые, 976 гүрэнэй санаторинуудые, 656 амаралтын газарнуудые, 427 музейнүүд ба 44 мянган театрнууд, клубууд ба улаан булангуудые һандаргаһан ба дээрмэдэһэн байна.

Эпээнэй һүүлээр гэмнэгшэ болбол СССР-эй территори дээрэ урин һайхан зохёолнууд ба национальна культурын памятнигуудые немецүүдэй үгы хэһэн тухай документальна фильмые баримта болгожо Трибуналда харуулна.

Кинофильм харуулһанай һүүлээр гэмнэгшэ болбол монастырьнууд ба бусад шажын мүргэлэй культын газарнуудые немецко-фашистска булимтарагшадай дээрмэдэһэн ба һандаргаһан тухай хэлээд өөрынгөө элидхэл дүүргэбэ. Солдадууд ба офицернууд болбол мүргэлэй храмуудта шуһата хюдалгануудые үйлдэһэн ба церковьнууд соо морид ба нохойнуудые байлгаһан, церковно хэрэгсэлые өөһэдөө уншэһэн, икониие унтахадаа ор болгожо хэрэглэһэн байна“. Гэмнэгшэ болбол СССР-эй Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар В. М. Молотовой 1942 оной апрелиин 27-ой нотые баримталжа хэлэхэдээ гансал Московско областиин 13 районуудта немецкэ эзэлэгшэд болбол 42 церковь һандаргаһан байна гэбэ. Немецко-фашистска булимтарагшад 1670 церковьнуудые, 69 часовнигуудые, 237 римско-католическа костелнүүдые, 4 мечети, 532 синагогинуудые ба шажын мүргэлэй 254 бусад гэрнүүдые бүримүһэн һандаргаһан ба зарьмынь эбдэһэн байна гэжэ гэмнэгшэ мэдүүлнэ.

Өөрынгөө үгын дүнгые тобшолжо гэмнэгшэ Рагинский хэлэхэдээ, «немецүүдэй эбдэһэн ба шатааһан фабриканууд ба заводуудые һэргээжэ болохо юм, харин Освенцимдэ ба Треблинкэдэ, Бабий Яр ба Керчьдэ фашистнуудай алаһан хэдэн миллион хүнэй бэенүүд шэнги, гитлеровскэ бүдүүлигүүдэй үгы хэһэн урин һайханай үнэтэ зохёолнууд болбол хүн түрэлхитэндэ бусаалтагүй гээгдэһэн болоо. Хүн түрэлтэнэй ерээдүйдэ хэрзэгыгээр гар хүрэжэ, гитлеровецүүд болбол тэрээнэй үнгэрһэн эрхим һайн угай үлэгдэлыень дэбһэжэ хаяһан байна. Культура ба харанхы мунхаг байдал, цивилизаци ба бүдүүлигэ үзэгдөөгүй тэмсэлдэ культура ба цивилизациинь илагша болоод гараба. Дэлхэйе эзэрхэхые, славянска ба бусад арадуудай культурые үгы хэхые бодоһон гитлеровскэ заговорщигууд болбол гэмнэгдэгшэдэй һандали дээрэ һуулгагдаһан байна. Эдэнэр ёһотой зэмээ амасаг!

Иигээд үдэшын заседани хаагдаба.

Румынска сэрэгэй гэмтэ ябадал хэгшэдые сүүдлэхэ сүүд

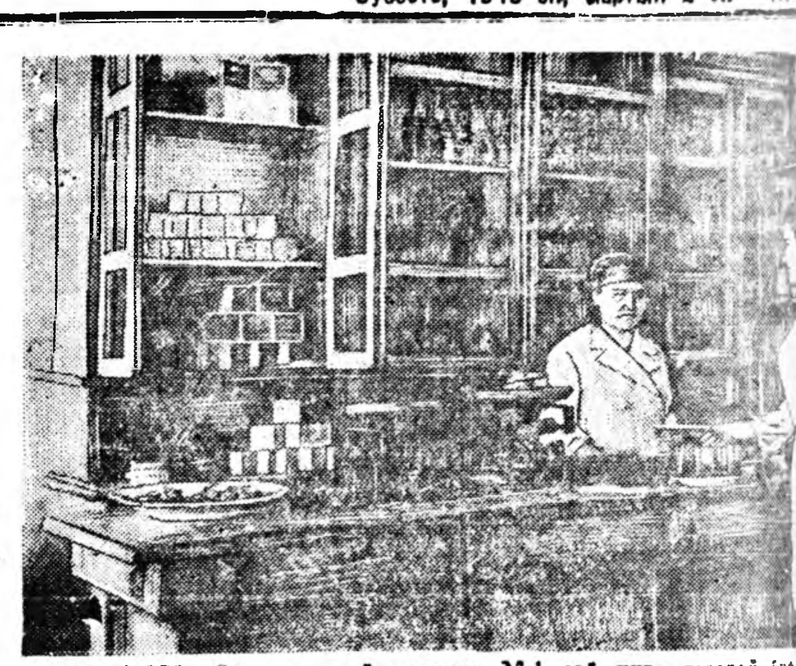
БУХАРЕСТ, февралиин 25. (ТАСС). Февралиин 22-то румынска Трибунал болбол Бессараби ба Советскэ Украинын районуудай территоринууд дээрэ, эдэ территоринуудай саг зуура эзэлэгдээд байха үе соо сэрэгэй гэмтэ ябадал хэһэн бүлэг хүнүүдэй хэрэгые үзэжэ эхилбэ. Гэмнэгдэгшэдэй һандали дээрэ Бессарабиин «губернатор» байһан генерал Константин Вончулеску ба бусад байнад.

Каиртахи байдал

ЛОНДОН, февралиин 25. (ТАСС). «Рейтер агентствын каирска корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, февралиин 23-да египетскэ правительство болбол английска гражданинуудта ба тэдэнэй умсын зөөридэ ушаруулһан хохидолой тухай асуудал тушаа английска правительствын буруушаалгын харюуе Египетэхи английска элшэн сайдта үгэбэ.

Февралиин 23-да Фуад I-ын нэрэмжэтэ университедтэ болоһон суглаан дээрэ студентнүүд, тэдэнэй тоодо хэдэн эхэнэрнүүд буһалгаа хэхые уряалба. Суглаанай үе соо египетскэ эрдэм гэгээрэлэй министр Мухаммед-Эйль-Ашмави гэгшэ правительствын бэеэ даанги байдалые абаха ба «Ипльн Голые» нэгэдхэтэрынь занятидаа орохо ба хүлеэхые уряалһан байгаа гэбэшье, суглаанай һүүлээр Кнюрер ябалга хэхые оролдоһон байна, харин тэдэниие полици дараба. Тэдэнэр «Аль-азхар» гэжэ университедэй студентнэртэй нэгэдэхэ гэжэ дахин сугларжа городруу ябахаар шиидхэһэн байна. Полицинхид городһоо грузовигуудаар ерэжэ, алхалан ябаһан студентнүүдые байлгаба.

Демонстрациин болохын урда тээ студентнүүд болбол иимэ зүйлнүүдтэй резолюци абаба: 1) зобоогдогшодой дурасхаалда гурбан үдэрэй забастовко соносхохо, 2) английска хэлэ үзэхэһөө арсаха, 3) английска империализмын ябадалай үреэр ухэгшэдэй дурасхаалда хүндэлэлэй тэмдэг болгожо февралиин 25-да «Ежипшн мейл» «Ежипшн газетт» гэжэ газетэнүүдэй (английска хэлэн дээрэ гарадаг газетэнүүд) гараха ябадалда һаад хэхэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Столовонуудай трестын №1 сай ууха газарай буфет. И. Красавцев

Сай ууха газарнууд шэнээр нээгдэбэ

Столовонуудай трест 1946 он дотор Улан-Удэ городто сай ууха газарнуудые шэнээр нээбэ. Тэрэнэй нэгэниинь Удын урда бэедэ, бэшэнийнь городой центр дээрэ Куйбышевска, Кировскэ, Ленинскэ үйлсэнүүдтэ ба гүрэнэй завод дээрэ нээгдэһэн байна. Гадна, ойрын үдэрнүүдтэ паровоз бүтээхэ завод дээрэ сай ууха газар нээгдэхэнь.

Эдэ газарнуудта эрхим түрүү хүнүүд хүдэлмэрилнэ. Байрань тон һайнаар заһабарилагдаһан ба ёһотой культурнаар түхеэрэгдэнхэй.

Энэ сай уулгын газарнуудта элдэб хүйтэн эдеэ хоол, мүн олон зүйлэй халуун эдеэн бии. Дуратай юумэеэ захихада, тэрэ доро, шараад шанаад үгэдэг. Мүн элдэб янзын архи ба тамхин болон печенье, пряник буфедтэнь бии байха юм. Мүн пиво, ликёр архи ба элдэб олон зүйл...

Энэ сай уулгын газарта гү... сүлөөтэй саггаа ерэжэ, ... эдеэлхэ ба амарха аргатай бо...

Эдэ сай уулгын газарнуудта хүгжэм бии болгоо һаа байһ... хүнүүд дурадхал оруулһан ба... дээрэһээ зарим сай уулгын га... диоприемник тодхогдоһон ... юм. Удахагүй бэшэндэнь р... нигууд тодхогдохо бай... зоной культурнаар амаржа эл... дадда эрхим оролдолго гаргаһ... сай уулгын газарай буфетчиц... Шеглатова, Позселева, офи... нүхэд Попова, Хурс, Раинона... риие даагшад нүхэд Торговск... гэгшэд болоно.

Г. Д...

Армиһаа табигдагшадай габьяата ажал

Улаан Армиин зэргэһээ табигдаһан сэрэгшүүд үдэр бүри бүлэг бүлэгөөрөө түрэл нютагтаа, өөрынгөө гэр бүлэ, колхозууд ба МТС-үүдтэ бусажа ерэнэ. Гитлеровскэ Германида эсэргүүсэһэн Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда ба мүн империалистическэ Японитой болоһон дайн байлдаанда эрэлхэг зоригтойгоор хабаадажа, агууехэ илалта түйлалсаһан эрхим габьяата боецүүдэ Улаан Арми өөһэдынгөө зэргэһээ гэртэнь табижа байна.

Баргажанай аймагай Уланай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр С. Ц. Цыренов, парторгынь нүхэр Ц. Ж. Цыдыпов) амгалан ажалдаа бусажа ерэһэн боецүүдые тон ехэ халуунаар угтажа байна.

Колхозой правлени армиһаа табигдажа ерэһэн боецүүдые тэжээхын тулада хүдөө ажахын продуктнуудай тусгаар фонд байра тусгаар түхеэрээ. Энэ гэр соо ороод харахада, тон һайханаар, вождьнорой портредүүд ба лозунгнуудаар шэмэглэһэн байха юм. Мүн мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэһэн дээрэһээ армиһаа табигдаһан сэрэгшүүд болохо үнеэгүй колхозникүүдтэ үнеэдые хубаарилжа үгэһэн байна.

Армиһаа табигдажа, энэ колхоздо бусажа ерэһэн боецүүд Эсэгэ оронойнгоо урда уялгатай ба харюусалгатай байһанаа мэдэрдэг дээрэһээ богонихон болзор соо амараад, колхозойнгоо энхэ амгалан ажалда эдибхитэйгээр оролсодог байха юм. Жэшээлхэдэ, агрессивнэ Японитой болоһон дайн байлдаанда хабаадагша нүхэр Ц. Ж. Цыдыпов гэгшэ хоёр долоон хоногто амарһанайнгаа һүүлээр колхозой парторг ба барилгын бригадын бригадираар хүдэлмэрилжэ эхилһэн байха юм. Нүхэр Цыдыпов болбол гэртээ харяад байхадаа Улаан Армиин сэрэгшүүдэй хүндэ ямбые нангинаар сахижа ябаха гэһэн өөрынгөө командованиин захяае дүүргэжэ шадаа. Гэбэл, эрхим һайнаар хүдэлмэрилжэ, гурбан неделиин соо түргэн барилгын дуй... хэрэглэжэ, малай хоёр шэн... рижа дүүргэбэ. Нүхэр Цыды... парторгоор хүдэлмэрилдэг д... хозникуудай дунда хүмүүжүү... дэмэри ехэхэнээр ябуулдаг ...

Фронтовик нүхэр Д. Сы... зэй полеводческо бригадын ... хүдэлмэрилнэ. Фронтовик ... хүтэлбэрилжэ байһан бри... колхоз соогоо түрүү һуури... эзэлжэ байна. Энэ бригада... хэгдэхэ агротехническэ хэ... нуудай, хүдөө-ажахын маши... гүүдые заһабарилха түсэб... байха юм. Японско империа... болоһон дайн байлдаанда ... нүхэр Санжа Раднаев арбан... амараад колхозойнгоо аж... транспортна бригадын бригади... милогдоо. Энэ бригада болбо... рэхэ түсэбөө амжалтатайгаар байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын к... валид, дүрбэн медалиин кава... Ахадай гэгшэ транспортна... эдибхитэйгээр хүдэлмэрилжэ ... Иимэ жэшээнүүдые хэдэн ... тоолоожо болохо.

Энэ колхозой армиһаа таби... һэн боецүүд «Колхозой хүта... Эсэгэ ороноо хамгаалгын ... дайнай бухы жэлнүүдтэ манай... нуудтэ эрхимээр анхаралаа т... үргэлжэ тэдхэдэг байхаһаа н... нэрэй колхоздоо бусажа ерэһ... ехэ халуунаар угтажа, мүн д... байна. Бидэнэр колхозоо ай... түрүү болгохын түлөө бухы ... гаргажа хүдэлмэрилхэ ёһото... нэр гвардейскэ ба орденто ... дивизинүүдэйнгээ алдарта ... ажалай фронт дээрэ омогтой... ябахабди»,—гэжэ мэдүүлдэг...

Г. Б...

Агрессивнэ Японито... дайнда хабаадагша...

Амжалтаараа суурхана

Байкало-Селенгинскэ гүрэнэй пароходствын Десятниковска модо отололгын участогта модо отологшод нүхэд Коробенко, Разуваева ба Гунсынова гэгшэд эрхим ажалаараа суурхана.

Энэ нүхэд ажалдаа анхаралтайгаар ба үнэн зүрхэнһөө хандалаг дээрэһээ халаанайгаа даалгабари 160—170 процент хүртэр дүүргэнэ.

Тэрэшэлэн Махаевска модо... участогай стахановка нүхэр ... Татауровска түлеэ бэлэдхэлэй... хүдэлмэрилшэн нүхэр Черне... ажалай үндэр амжалтануудые ... нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй б...

Буудалгын мүрысөөн

Осоавиахимай Заиграйн аймагай госселекционно станциин эхин организаци Улаан Армиин 28-дахи ойе тон һайнаар угтаа.

Улаан Армиин 28-дахи ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн Бүхэсоюзна буудалгын мүрысөөндэ оролсон тус организаци буудалгын хэрэгэй мастернуудые шэлэн абаа. Тэдэнэр шалгалтын буудалгада тон һайн амжалтануудые харуулаа. Тиин, нүхэд Громов ба Зубарев гэгшэд 50-һаа 48 очко, Володин ба Баторов 47 оч..., ...мов ба Аюшеев 46 очко түүһэн... командаараа 500-һаа 457 оч... энэ команда аймаг соогоо нэгэ... эзэлбэ. Хоёрдохи һуури ... команда эзэлээ. Энэ команда ... амжалтануудые түйлаба.

Харюусалгата редактор Ц. Г. ГАЛС...

РЕДАКЦИИН ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ; ул. Ленина 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Үнэн) ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной ... и промышленности—7-89; сельского хозяй ства—6-03; писем и переводов—6-03 (2 зв.). об'явлений 2-64 (2 зв.).

Н—00560. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж...